

Utopia

STUDENTAVISEN I TROMSØ

NR. 7

20. APRIL – 4. MAI 2010

UKE 16–18

ÅRGANG 35

WWW.UTROPIA.NO

Et nytt studentråd har blitt valgt. Se hvem som sitter i det nye rådet på side 10.

Driv feiret 10-årsjubileum i helga. Les mer om det på side 32.

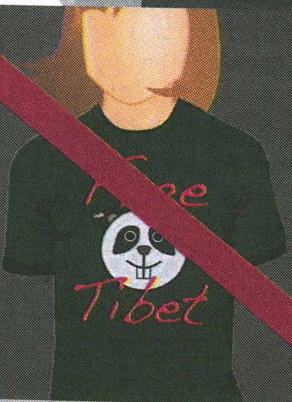
Hjernevaskdebatten ruller videre på side 26.

UiT følger feil forskrift

Studentrådsleder, Åsne Høgetveit mener søknader om særskilt tilrettelegging ved eksamen blir behandlet på feil grunnlag. Tror flere kan ha fått feilaktige avslag på søknader. Les mer på side 4 og 5.

NYHET

Katarina hadde på seg en "Free Tibet"-skjorte mens hun guidet en kinesisk delegasjon. Les hennes side av saken. Side 8.

PORTRETET

Møt teatersjef ved Hålogaland teater, Iren Reppen, i Portrettet side 16.

KULTUR

Flere måneder etter at Hurradio mottok støtte fra Studentparlamentet er det fortsatt like taust fra studentradioen. S. 20

ANSVARLIG REDAKTØR:

FRITHJOF EIDE FJELDSTAD
FRITHJOF@UTROPIA.NO

NYHETSREDAKTØR:

JOHANNES JAKOBSEN
JOHANNES@UTROPIA.NO

KULTURREDAKTØR:

GRY LUKE MUGGERUD
GRY@UTROPIA.NO

LAYOUTANSVARLIG:

TONJE HELEN KARLSEN
TONJE@UTROPIA.NO

FOTOANSVARLIG:

VICTORIA BEZBORODOVA
VICTORIA@UTROPIA.NO

ANNONSEANSVARLIG:

TOMEK MOSSAKOWSKI
TOMEK@UTROPIA.NO

REDAKSJONEN:

AMALIE VATNE BREAN
GRY GAARD
INGVILD LUDVIKSEN
KAREN ELISE SUNDELIN
LYONEL PERABO
NIELS PETTER PETERSEN
PRZEMYSŁAW JASINSKI
RYAN JOHNSEN
SOLGUN THORSEN
STEWART HÅSETH
TOMEK MOSSAKOWSKI

UTROPIA:

UNIVERSITETET I TROMSØ
HOVEDGÅRDEN
9037 TROMSØ
TLF.: 77 64 59 01
FAKS: 77 64 51 99
WWW.UTROPIA.NO
REDAKTOR@UTROPIA.NO

TRYKK:

NR1 TRYKK TROMSØ
ISSN: 0806-9611

PRESSENS FAGLIGE

UTVALG:
(PFU) ER ET KLAGEORGAN OPP-
NEVNT AV NORSK PRESSEFOR-
BUND. ORGANET BEHANDLER
KLAGER MOT PRESSEN I PRES-
SEETISKE SPØRSMÅL. ADRESSE:
RÅDHUSGT. 17, POSTBOKS 46
SENTRUM, 0101 OSLO. TELEFON:
22405040. UTROPIA ARBEIDER
ETTER REGLENE I VÆR VARSOM-
PLAKATEN FOR GOD PRESSESIKK.
DEN SOM FØLER SEG RAMMET
AV URETTMESSIG AVISOMTALE,
OPPFORDRES TIL Å KONTAKTE
REDAKSJONEN.presens faglige utvalg
PFUUTROPIA
UTGIS MED
STØTTE FRA SEMESTERAVGIFTA
HVER 14. DAG, MED ET OPPLAG
PÅ 4000 EKSEMPLARER.

SI DIN MENING:

KRONIKK MAKS 5000 TEGN INKL.
MELLOMROM. KOMMENTAR MAKS
3000 TEGN INKL. MELLOMROM.
DEBTATTINNEGG MAKS 2500
TEGN INKL. MELLOMROM. TIPS
OSS: WWW.UTROPIA.NO

SLIPP MØTE:

ONSDAG 21. APRIL KL. 20.00,
DRIV 3. ETG

LEDER

TEKST: FRITHJOF EIDE FJELDSTAD

2 2.-25.april skrives det studentpolitisk historie. Da skal de to nasjonale studentorganisasjonene Norsk Studentunion (NSU) og Studentenes Landsforbund (StL) omsider slå seg sammen til én.

Veien har vært lang, med to tidligere mislykkede forsøk (2002 og 2007), hvor de to organisasjonene slo ned forslaget om sammenslåing hver sin gang. Men alle gode ting er tre, og for ett år siden ble vedtaket fattet og de formelle organiseringsprosessene påbegynt. Det er duket for stor ståhei når om lag 200 representanter fra oljeberggets studentdemokrati samles til stiftelsesmøte. Hvor begynner man? Underkant av 200 000 studenter skal få sine interesser ivaretatt i den kommende organi-

sasjonen. Dette er studenter med tradisjonelt sett svært like og svært motsetningsfylte prioriteringer på en gang. Det har vært mye grinebiting både innad i hver av de to organisasjonene så vel som på tvers av dem. Like fullt, fordelene med å slå seg sammen er innlysende. Sammen står vi sterke! Alle studenter i alle land, foren eder! eller noe der omkring. En kollektiv røst bærer håp om kraftigere politisk slagkraft og større effektivitet generelt. Det trengs. Men når den nye organisasjonen inntrer 1.juli, må vi huske at dette er en nyfødt baby. Det blir nok mye skriking, babling - og man skal lære seg å krabbe før man kan gå. Regla er kjent. Men på sikt vil vi forhåpentligvis høste søte frukter av denne begivenheten.

Hva har så dette kostet? Det første som umiddelbart slår meg, er at dette var litt på tide, tiden var inne. Det uroer meg en smule. Har da høgskolestudentene og universitetsstudentene fått mer til felles enn før? Hvis dette er tilfellet, kan det tolkes som grunn til varsku ved den generelle omstruktureringen norsk utdanning har gjennomgått de siste ti årene. Strømning, effektivitet, markedsprinsipper, omstridte reformer og en demokratisk uthuling av utdanningsinstitusjonene har kommet i forgrunnen av det vi alle burde legge mest vekt på: kvalitet i utdanningen. Men hva som er kvalitet vil alltid defineres av basisen den beror på. Karl Marx har forklart oss dette i sin teori om basis og overbygning. Enkelt og greit forklart: til tross

for at studentene omsider har så mye til felles av interesser og derfor kan slå seg sammen, bør det stilles spørsmål ved hvordan det tilsynelatende plutselig ble slik. Og er dette veien å gå? En av hovedoppgavene for den nye studentorganisasjonen burde være å reflektere over hvordan forholdene lå til rette for sammenslåingen og hvem dette har gått på bekostning av. Mitt tips er høgskolestudentene. Men for å sitere bandet med landets dypeste røtter i den norske studentkulturen: *Festen er ikke over, det er kake igjen!*

Utropia gratulerer Driv med sitt 10 års-jubileum og takker for innstasen i studentenes tjeneste. Sitatet over settes herved inn også her.

KOMMENTAR

TEKST: PAVEL KUCHEJDA
Foto: PRESSE

(...) Tibet, ett av de få landene i verden som fortsatt er okkupert.

(Bladet "Forskning" nr 6-2001)

Den som er friheten verdig,

setter pris på alle former
av frihet.

Den som setter håndjern
på andre,

er selv slave.

Ján Kollár (1793- 1852)

Norge er et av de få landene hvor ytringsfrihet ikke bare et ord, men virkelighet. En virkelighet som mange her i landet har kjempet hardt for. Spesielt mange samer har måttet kjempe. Tromsø Museums utstilling kan fortelle om denne kampen.

Da jeg nylig åpnet avisen Nordlys (29.03.10), ble jeg overasket. På forsiden sto det at en ansatt på Tromsø Museum, 10. mars (for å markere dagen opprøret mot

Kina startet i 1959), hadde hatt på seg en T-skjorte merket med Free Tibet, mens hun guidet en delegasjon fra Kina. Men det som virkelig overasket meg var at ledelsen ved museet, som er en del av UiT, beklaget saken på det sterkeste.

Det sto faktisk at museet planla å unnskylde seg til det kinesiske regimet, som åpenbart hyller Mao C. Tung (En av historiens mest grusomme diktatorer) og som beskylder Dalai Lama for å være en terrorist. Det som er interessant her, er at den 14. Dalai Lama (den øverste hellige leder for den tibetanske buddhismen), i 2001, ble utnevnt til æresdoktor ved UiT. Siden (etter hva jeg vet), har ikke 10. Mars blitt markert på UiT, bortsett fra ansatte som har "tatt seg friheten" til å markere denne dagen.

Samtidig overrasker det meg at museet beskriver seg som upo-

litisk. Er dette det samme museet som har hatt et bilde av Che Guevara i en av sine utstillinger? Det samme museet som har hatt utstillinger om samenes politiske kamp? Det samme museet som flere ganger i året heiser det samiske flagget ved siden av det norske? Er ikke alle undertrykte urfolk like viktig? Skal det samme museet, som tilhører et universitet som bl.a. forsker på politologi, forby sine ansatte å diskutere politikk? Og endelig, hvem er vi i setning: "På samme måte som vi ikke har noe med våre verters politiske holdning, har heller ikke våre verter noe med våre gjesters politiske ståsted". Er dette den generelle oppfatningen på museet, eller oppfatningen til ledelsen ved museet?

Ja, det er mange spørsmål som bekymrer meg. Jeg ble født i et land hvor det var livsviktig å kunne nøyaktig skille mellom det man

kunne diskutere på skole eller jobb og hjemme. Da jeg var seks år gammel begynte jeg på skolen. Allerede da visste jeg ganske presist hva jeg kunne og ikke kunne snakke om. Min families eksistens sto på spill. I det tidligere kommunistiske Tsjekkoslovakia mistet min bestefar jobben fordi han en gang uttalte seg politisk på jobben. Min far fikk ikke engang studere.

Jeg er fortsatt veldig takknemlig for at jeg kan bo her i landet og at jeg har ytringsfrihet. Jeg håper at museets ansatte ikke mister sine rettigheter til å fritt komme med sine politiske meninger, og at det ikke går så langt at de hver dag må undersøke hva som er lov å si og gjøre. Dette vil i så fall undergrave ytringsfriheten som vi er så stolte av i Norge.

Utropia for 30 år siden

"I slutten av februar åpnet UB sine nye lokaler i Breivika. Flyttinga er ikke sett på med særlig blide øyne av brukerne. Som kjent har UB litteratur for studenter og ansatta vært knyttet til ISV og ISL. Da disse to faktultetene fremdeles holder til i bykjernen blir det mer komplisert å bruke biblioteket."

Utropia for 10 år siden

"Iveren etter studentutveksling har ført til at Universitetet i Tromsø kun har oversikt over halvparten av sine utvekslingsavtaler. Det råder usikkerhet rundt levedyktigheten til flere avtaler, mens andre ikke engang fins i arkivet."

Juridisk bistand i nord

TEKST: STEWART HÅSETH

ILLUSTRASJON: VICTORIA BEZBORODOVA

Siden oppstarten i januar 1988 har Jusshjelpa i Nord-Norge gitt gratis tilbud om juridisk bistand og rådgivning til befolkningen i Nord-Norge. Gjennom disse årene har de behandlet over 35 000 saker.

Vivian Mikalsen er daglig leder, den eneste faste ansatte i Jusshjelpa i Nord-Norge, men hun er ikke alene. Tiltaket er drevet av viderekomne jusstudenter ved Det juridiske fakultet på Universitetet i Tromsø. Hovedmengden av arbeidsmengden gjøres av de 20 ansatte jusstudentene.

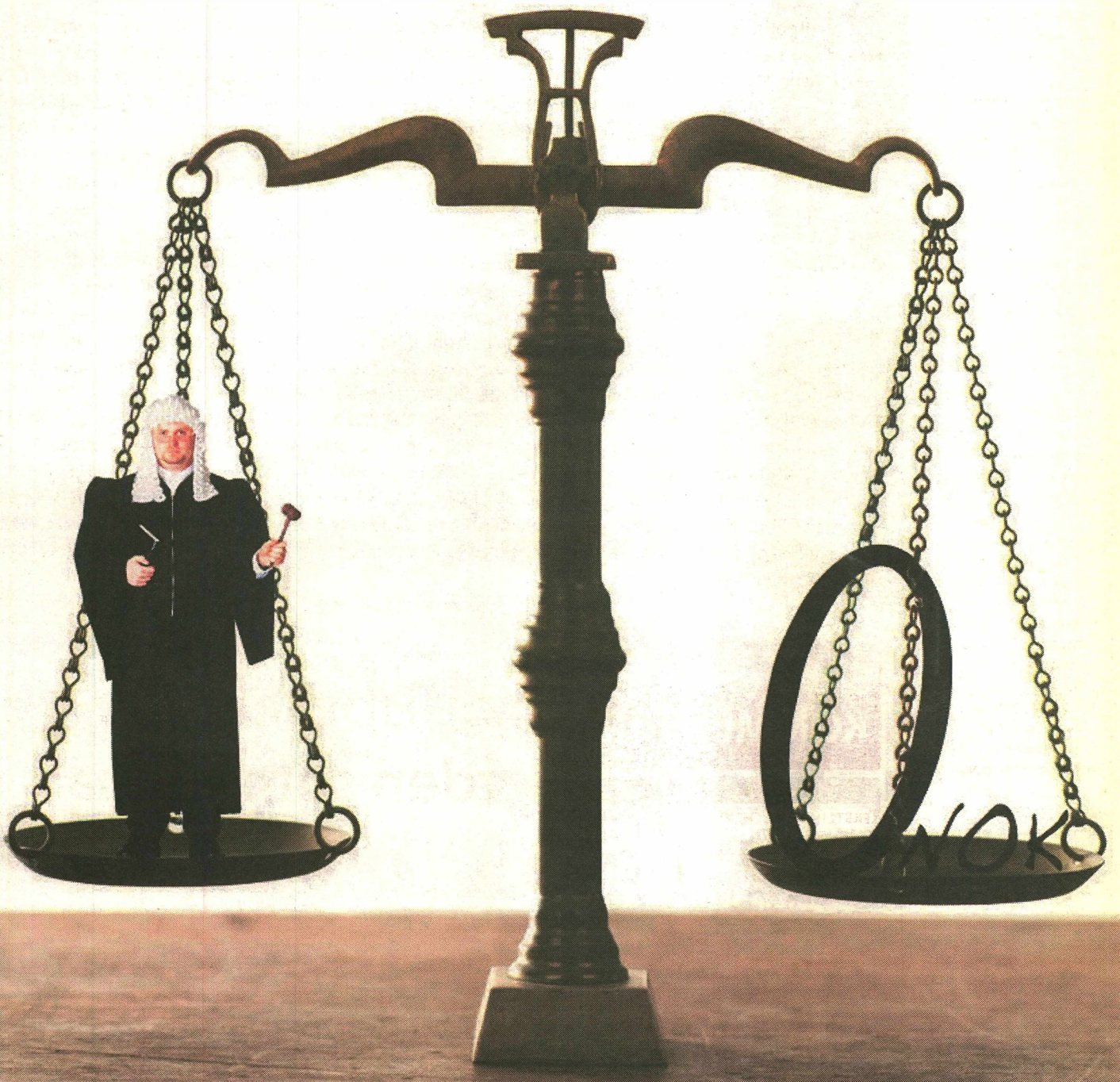
- I snitt har hver student ca. 100 saker hver hvert år, sier Mikalsen. De får betalt, men vi regner med at kun ca. 60 % av arbeidsmengden blir betalt. Studentene gjør ikke dette for å bli rike, men mer fordi det gir dem et uvurderlig innsyn i de sakene folk er opptatt av. Minst like viktig er det at det gir verdifull erfaring, som er et fortrinn når de blir jobbsøkere. Jeg har selv vært med som betalt frivillig i Jusshjelpa for 10 år siden. De som blir medarbeidere må også ha studert juss i mer enn 2 år.

- Hvordan jobber dere med de sakene dere får?

- Normalt jobber vi med en prosjektbasert modell, der studentene jobber i grupper for å løse de sakene som kommer inn. Vi vil ikke at en sak skal avgjøres av en enkelt student, så derfor kommer studentene frem til løsningsforslag enten i en liten gruppe, eller i samråd med meg eller andre ansatte ved fakultetet. For å få en god rutine inn, skriver alle studentene mange av sakene som høringer, slik at en får frem en refleksjon rundt den aktuelle saken. Det er viktig å legge til at alle i Jusshjelpa har strenge restriksjoner vedrørende taushetsplikten. Alle som kommer innom oss kan derfor være sikre på at det vi behandler ikke vil bli lagt frem på en slik måte at klientene kan gjenkjennes. fremholder Mikalsen.

- Hvor får dere sakene fra, og hvor mye av regionen dekker dere?

- Vi satser på å dekke hele Nord-Norge. I det ligger det at vi besøker alle høyskolene i de tre fylkene minst en gang per måned. I den forbindelse

står vi også på rådhus eller bibliotek på disse plassene for å dekke den generelle befolkningen. Spesielt ønsker vi å dekke de mest utsatte i samfunnet. Er man bemidlet kan man alltid få hjelp, men er man for eksempel rusmisbruker eller innvandrer er det ofte vanskeligere. Vi dekker derfor alle de 5 fengslene i regionen, samt de største asylmottakene.

- Hva slags saker får dere inn?

- Folk kan komme til oss med alle saker. Om vi ikke kan hjelpe dem direkte, kan de likevel få støtte til å vite

hvordan de kan ta sine saker videre i systemet om det er ting vi ikke dekker. De sakene vi får inn mest av er arv, andre familiekonflikter, husleie og arbeidsrett. I det siste har også gjeld blitt mer og mer vanlig hos oss, og er den enkeltsaken vi har hatt størst økning på. Derfor jobber vi med en selvhjelp-pakke, der man trinn for trinn kan se hvordan man lettest kan løse denne typen saker.

- Til slutt, om noen har en sak de ønsker hjelp med, hvordan kan de få hjelp?

- Vi ønsker først og fremst å møte de

som ønsker vår hjelp. Derfor er det beste å ringe oss for å avtale entime. Man kan også sende oss en e-post, men her tar vi ikke imot nye saker. Det gjøres kun via møter med våre kunder, avslutter Mikalsen.

KONTAKTINFO

- Tlf: 776 44 559
- E-mailadresse: postmottak@jushjel-pa.uit.no.

når livet blir for stort eller for lite...

DEN NORSKE KIRKE

STUDENT presten

I TROMSØ

91342023 / 77644097
for.stranda@adm.uit.no
<http://uit.no/studtjenester/957>

Forskrifter og pra

Mener det ikke er problematisk å se på praksisen: Tor Erik Fosli

TEKST: JOHANNES JAKOBSEN
FOTO: ARKIV

I disse dager jobber leder i Studen-trådet, Åsne Høgetveit, aktivt for å endre praksisen ved behandlingen av søknader om særskilt tilrettelegging på eksamen, ved UiT. Hun mener praksisen ikke samsvarer med forskriftene.

Åsne Høgetveit ble gjort oppmerksom på problemstillingen da to studenter tok kontakt og fortalte om sin situasjon. Lisa Mattea Elvevold var en av disse studentene. Hun søkte om tilrettelegging ved eksamen på grunnlag av kroniske plager i høyre skulder. På grunn av plagene har hun problemer med å skrive mye for hånd, og ønsket derfor å bruke PC.

Hun fikk avslag og det ble begrunnet ut fra forskrift § 31 som handler om tilrettelegging for studenter med lese- og

skrivevansker.

- De mente mine plager ikke ble omfattet av den bestemmelsen og derfor fikk jeg avslag. Jeg mener de har brukt feil hjemmel, sier Elvevold.

Juristhjelp

Det synspunktet er det flere som deler. Etter å ha hørt om saken, sendte Høgetveit brev til Juristprofessor Jan Frithjof Bernt, som har stor kompetanse i faget forvaltningsrett. I brevet spurte hun om Bernt kunne se på saken. Bernt kunne bekrefte hennes mistanker om at forskriftene hadde blitt fulgt feil. Han svarte slik:

«§ 31 i eksamensforskriften ved UiT regulerer særlige lempninger for studenter med "Spesifikke les-, skrive og matematikkvansker. Og gir altså en re-

gel om at det "kan gis tilbud om å få avlegge skoleeksamen ved bruk av PC med retteprogram". Denne bestemmelsen er selvsagt uten betydning for hva slags tilrettelegging som kan tilbys etter forskriftens § 29 om studenter med vareige fysiske og psykiske funksjons-

- Dette lover ikke bra for studentene, som er den svake part her. ÅSNE HØGETVEIT

nedsettelse. Når PC nevnes uttrykkelig her som en mulig særordning, må det forstås slik at den som treffer beslutning om dette, har plikt til å vurdere en søknad om dette ut fra det som er

det underliggende vurderingstema i § 29, som også kommer til uttrykk i § 28; om dette er et hjelpemiddel som kan kompensere for den funksjonsnedsettelse studenten har. § 31 blir her et sterkt tilleggsargument for at man ikke kan innskrenke PC-bruk til dyslektikere. I så fall var det ingen grunn til å nevne PC i § 29.»

Han konkluderer videre med at eksamensadministrasjonen vil ha en plikt til å vurdere på fritt grunnlag i hvert enkelt tilfelle, dersom PC er det hjelpemiddelet som best kan oppveie ulempene pga. funksjonsnedsettelsen. Han mener at en slik praksis, hvor man i hovedsak bare tillater dette hjelpemiddelet for dyslektikere, må være svært problematisk og at man kan ikke innskrenke plikten til å vurdere den enkelte søkers behov ved en slik praksis

Praksis samsvarer ikke

det fordi de tror på systemet. UiT har som mål å bli ledende på fleksible utdannelser før 2013, og det gjelder ikke bare å kunne gi ut podcaster, men også at studenter skal ha en mulighet til å gjennomføre utdannelsen selv om man har funksjonsnedsettelse, svarer Høgetveit.

- Videre håper jeg at det ikke har skjedd mange flere, men hvis denne praksisen viser seg å ha vart i 30 år, regner jeg med det.

Ikke trodd

Elvevold har også gjort seg opp noen meninger om praksisen ved UiT.

- Mine tanker rundt avslaget var for det første at praksisen er annerledes enn ved UiO hvor jeg fikk godkjent PC

- Når det i tillegg snakkes mye om inkluderende arbeidsliv, syns jeg det er påfallende at det ikke også skal gjelde for studielivet. LISA MATTEA ELVEVOLD

på alle eksamener når jeg hadde legerklæring og søkte innen fristen. Opplevelsen ved UiT er at jeg ikke ble trodd og var nødt til å bruke mye ekstra tid, penger (ny legetime) og krefter på å bli trodd slik at det i det hele tatt ville bli mulig for meg å avlegge eksamen ved UiT.

- Videre tenker jeg at studenter med kroniske plager i utgangspunktet ofte vil ha en mer komplisert studiehverdag og at slike tungrodd prosesser vanskeliggjør ytterligere. Når det i tillegg snakkes mye om inkluderende arbeidsliv, syns jeg det er påfallende at det ikke også skal gjelde for studielivet. Og til slutt tenker jeg at andre kandidater, med kroniske plager, som får avslag, kanskje ikke går videre med saken og ikke tar eksamen. Det syns jeg ikke UiT bør kunne være tilfreds med.

Ikke negativt

Det har nå blitt en annen tone fra eksamensinspektør Tor Erik Fosli. På spørsmål om det positivt at det nå settes spørsmålstegn ved praksisen kontra forskriftene når det kommer til tilrettelegging av eksamen svarer Fosli:

- Jeg er kanskje inhabil i forhold til å besvare spørsmålet. Jeg ser ikke at det er problematisk og det kan være tid for å vurdere dette.

Fosli mener at de ikke er ekstra kritiske til å innvilge slike søknader på tilret-

telegging.

- Nei, jeg føler ikke det. Det viktigste er å hjelpe de studentene som trenger hjelp, og finne ut hvordan vi skal hjelpe dem. Og formålsparagrafen tilsier at vi skal prøve alle studentene så likt som mulig. Det er derfor også vår målsetting.

- Samtidig legger forskrift for eksamener ved Universitetet i Tromsø til grunn at tilretteleggingen ikke skal redusere de fagkravene som stilles til studenten. Det skal således ikke gjøre det lettere for en student som har tilrettelegging å bestå en eksamen.

Bare et eksempel

Slik jeg forstår det skal du i samtaler, med Åsne Høgetveit og Frithjof Eide Fjeldstad den 2. mars 2010, ha trukket frem at et stort antall av jusstudentene i Bergen fikk tilrettelegging på eksamen, hvor du videre spurte om det burde være slik. Men undervurderer du ikke både studentene og praksisen ved tilrettelegging av eksamen ved UiB?

- Det var et eksempel for å synliggjøre kompleksiteten ved praksisen ved å gi tilrettelegging. Det var UiB som gjorde en undersøkelse, og studentene ved deres juridiske fakultet som ikke hadde tilrettelegging reagerte og konkluderte med at noe måtte bli gjort fordi det, på dette fakultetet, var et veldig høyt antall studenter som fikk tilrettelegging.

- Vil du si at praksisen med å gi tilrettelegging ved eksamen i dag ivaretar rettighetene for andre studenter enn de som har dysleksi?

- Ja det vil jeg si. På søknadene vi får inn, ser vi at det er mange forskjellige grunner til at studentene søker. Dysleksi er en av disse grunnene. Du kan si at alle studentene er et tverrsnitt av befolkningen, også når det kommer til helseproblemer. Så må vi ut fra det vurdere hvilken effekt tilstanden vil ha på studentens prestasjon under selve eksamenssituasjonen.

Ønsker kun en vurdering

- Hvordan tar dere for dere de anbefalingene som måtte komme fra legen/spesialisten?

- Universitetet i Tromsø mener at det ikke er legens oppgave å skrive hvilken tilrettelegging en kandidat skal ha, men å beskrive hvilke konsekvenser tilstanden til studenten vil ha i en eksamenssituasjon. Vi ønsker gjennom dialog med studenten og den informasjonen vi har fra legen å finne en løsning. Det hender at legen anbefaler at studenten burde bruke PC, men vi har ikke nok PC'er ved UiT til å gi det til alle. Legen må bruke sin kunnskap til å komme med en

vurdering, slik at universitetet skal kunne finne en løsning.

- Går dere ut fra hvor mange PC'er dere har til rådighet når dere jobber med søknader om tilrettelegging?

- Nei det gjør vi ikke. Det er ikke noe vi legger til grunn når vi behandler søknader. Som sagt er vi nødt til å vurdere eventuell tilrettelegging ut i fra hvordan plagen arter seg i en eksamenssituasjon.

- Du sa at dere gjør en vurdering til hjelpemidler ved eksamen, ut ifra legeattesten og at det ikke er legens jobb å anbefale hjelpemidler. Er dere kompetente nok til å ta en slik avgjørelse?

- Vår rolle, gjennom dialog med studenten, og med legeattesten/søknaden som bakteppe, er å komme med den løsningen universitetet vurderer som tilstrekkelig.

Har sendt brev

Åsne Høgetveit har nå sendt et brev til direktør, Lasse Lønnum, og konstituert utdanningsdirektør, Rigmor Bjørkli, hvor hun ber om at praksisen blir tatt opp til vurdering. Hun skriver videre at

«dersom ein ikkje ynskjer å gje særskilt tilrettelegging til andre enn dyslektikarar, bør universitetsstyret vedta nye forskrifter, men før dette er gjort må ein halda seg til den forskrifta som føreligg.»

Hun ber direktør og utdanningsdirektør også om å revurdere de søknadene om tilrettelegging som har blitt avslått dette semesteret.

Brevet blir nå behandlet i administrasjonen.

DETTE ER SAKEN:

Studentrådsleder, Åsne Høgetveit, ble gjort oppmerksom på at praksisen, med å gi særskilt tilrettelegging ved eksamen, ikke samsvarer forskriftene. Hun har fått juristprofessor Jan Frithjof Bernt til å se på saken, og han mener forskriftene blir oppfattet feil. Slik det er nå er tilrettelegging ved eksamen i stor grad forbeholdt studenter med lese- og skrivevansker. Det ønsker Høgetveit å gjøre noe med.

FAKTA:

I 2008 var det 230 søknader om særskilt tilrettelegging på eksamen, ved UiT. Av disse ble 70 % innvilget, 15 % delvis innvilget og 15 % avslått. 48 % av de som søkte fikk imøtekommet sine søknader på bakgrunn av lese- og skrivevansker.

30 år gammel praksis

Høgetveit forklarer at hun ikke hadde hørt om situasjonen før disse to studentene tok kontakt, men at det er tydelig at det er flere som har hatt samme problem. Hun tok problemstillingen opp med administrasjonen.

- Jeg har vært i samtaler med eksamensinspektør Tor Erik Fosli, men det virket ikke som han tok problemstillingen seriøst. Han mente det var rart å sette spørsmålstegn ved en 30 år gammel praksis. Jeg har nå sendt et brev til universitetsdirektør Lasse Lønnum og utdanningsdirektør Rigmor Bjørkli.

- Har du gjort deg opp noen mening om systemet?

- Dette er et kjempeproblem for UiT. Dette lover ikke bra for studentene, som er den svake parten her. Jeg tror at mange studenter som har fått avslag vet at det går an å klage saksbehandlernes beslutning, men velger ikke å gjøre

Kompekst sam

- Seminar om samarbeidsuniversitet på S

TEKST: JOHANNES JAKOBSEN
FOTO: VICTORIA BEZBORODOVA

Den 14. april var det duket for seminaret *Mellom institusjonelle ambisjoner og personlig engasjement: UiTs samarbeid med Eastern University Sri Lanka (EUSL).*

I november i 2001 signerte daværende rektor ved UiT, Tone Bull og Vice Chancellor (rektor) G. Rajendram en akademisk samarbeidsavtale. Siden har de to universitetene samarbeidet om å bygge opp et helsefaglig fakultet ved Eastern University.

Utgangspunktet

Seminaret tok utgangspunkt i perspektivet til det srilankiske universitetet på samarbeidet.

Lodve A. Svare, stipendiat ved fredssenteret, startet seminaret med å forklare bakgrunnen for situasjonen på Sri Lanka. Han kunne fortelle at Sri Lanka har hatt en lang kolonial historie, 450 år under portugisisk, nederlandsk og til slutt engelsk styre. Før dette var landet delt opp i tamilske og singhalesiske kongedømmer som ofte var i krig med hverandre. Det er disse to folkegruppene som er dominerende på øya (72 % av befolkningen er singhalesisk og 12 % er tamiler). Det er store kulturelle, politiske, språklige og religiøse forskjeller og dette har lagt grunnlaget for krigene som har vært på øya de siste 40 årene.

Landet er delt i forhold til mengden folkegrupper innenfor områder, selv om tamiler og singhalesere stort sett lever sammen (kartet). EUSL ligger i Batticaloa-distriktet øst i landet, og universitetet er stort sett dominert av tamiler.

Erfaringer fra prosessen

Joseph Joseph, som nå tar en doktorgrad i sykepleie ved UiT, snakket om sine erfaringer fra prosessen. Hun kommer fra den nordlige delen av Sri Lanka, og har vært en av pådriverne for å få til et helsefaglig fakultet ved EUSL.

EUSL startet så tidlig som i 1996 med å planlegge et slikt fakultet. Men det var få ressurser og folk til rådighet for å få det til. Lite skjedde på dette området før etter at universitetene startet å samarbeide. Samarbeidet skjøt fart etter at tsunamien i 2004 gjorde enorme skader på bygningsene og infrastrukturen i området. Da fikk det norske Røde Kors større summer til gjenoppbygging og humanitært arbeid. Røde Kors mente det var viktig å bidra til

Engasjerende: Stipendiat Lodve A. Svare startet seminaret.

å utdanne flere sykepleiere, og valgte å støtte samarbeidet mellom UiT og EUSL økonomisk.

Med støtte fra Røde Kors

Fordi infrastrukturen i området var nede, var det vanskelig å få noen særlig økonomisk støtte fra de som satt høyere i departementene. Men tilstedeværelsen av UiT-ansatte og økonomisk støtte i prosjektsamarbeidet bidro til at sykepleirutdanning startet i 2005, og det helsefaglige fakultet ble åpnet i 2006.

Nina Foss, prosjektleder for samarbeidet med EUSL siden 2006, forklarte UiTs side av samarbeidet. Hun gjorde det klart at UiTs intensjoner ikke nødvendigvis var å fungere som hjelpearbeidere. UiT så etter internasjonale samarbeidspartnere, mens EUSL ønsket et helsefaglig fakultet. I begynnelsen skjedde det lite, men i 2002 etter at Senter for Internasjonal Helse, UiT overtok ansvaret, ble samarbeidet videreutviklet.

Uenigheter

Da tsunamien slo inn over Sri Lanka, hadde UiT allerede søkt og fått avslag fra utenriksdepartementet om støtte til å bygge et slikt fakultet. Men ulykken gjorde i realiteten det mulig å bidra til å bygge opp et nytt fakultet, med økonomisk støtte fra Røde Kors. Primærfokus har vært ulike for de organisasjonene som har vært involvert i prosjektsamarbeidet

For Røde Kors er målsetting å utdanne sykepleiere, for EUSL å bygge opp et helt fakultet, og UiT har arbeidet for å kunne bidra til begge deler. Dette er et eksempel på hvordan ulike mål og arbeidsmåter spiller sammen, og både gir muligheter og utfordringer i internasjonale samarbeid. Det er viktig å være klar over at partnere kan ha ulike sentrale mål med samarbeid, selv om vi i prosessene enes om overordnede mål.

Foss fortalte at muligheter for misforståelser og kommunikasjonsproblemer, dels

ulike mål fra partnerners side, og ikke minst politiske uro og konflikt i Sri Lanka hele veien har gjort arbeidet svært utfordrende. Men på begge sider i samarbeidet har det vært et sterkt ønske om å få det til, og et sterkt vedvarende og personlig engasjement fra de sentrale deltakerne i prosjektsamarbeidet.

Tross mange og store utfordringer, har samarbeidet bidratt til at et helsefaglig fakultet er startet opp ved EUSL. Pr. dato er det tre kull sykepleiere og tre kull medisinere studenter i utdanning ved fakultetet. Dette er det eneste helsefaglige utdanningstilbudet i den østlige regionen i Sri Lanka. Leder for Sykepleiutdanningen ved EUSL er for tiden doktorgradsstudent ved UiT, og vil i løpet av dette året vende tilbake til EUSL med en sentral rolle i videreutvikling av sykepleiutdanningen. Samarbeidet har slik nådd de sentrale mål som er satt opp, og grunnen er lagt for videre utvikling av helsefaglige utdanninger og økt kompetanse faglig og

arbeid

anka

forskningsmessig ved EUSL.

Senter for Internasjonal Helse (SIH) hadde siden 2002 hatt ansvar for samarbeidet. I 2008 ble SIH lagt ned og fagmiljøet som har drevet prosjektet ble løst opp. Dette har gjort at prosjektet har fått usikre rammer og det er svært uklart både om samarbeidet vil videreutvikles, og hvilke mål UiT har for internasjonale samarbeid av denne typen framover.

Seminaret ble avsluttet av universitetslektor Kristin Scharffschers foredrag, *Kulturell følsomhet fra begge sider av bordet*, som særlig handlet om utfordringer i og nødvendighet av sensitivitet fra internasjonale hjelpearbeidssidene, i møte med lokalbefolkninger og samarbeidspartnere.

TIDSLINJE:

- 2001 (Nov): En akademisk samarbeidsavtale signeres av Rektor T Bull, UiT, og Vice Chansellor G.Rajendram
- 2002 (Oct): Senter for Internasjonal Helse (SIH) blir opprettet.
- 2004 (Oct): Collaborative Agreement: Avtalen dreier seg om at UiT skal assistere og samarbeide med EUSL om å etablere et helsefaglig fakultet ved EUSL
- Arbeidet får forprosjektmidler (2003 - 2004), men hovedsøknad blir avslått i UD i 2004.
- Tsunamien rammer Sri Lanka i 2004. En av følgene er at norske Røde Kors får inn relativt store summer til oppbygging og utvikling på Sri Lanka.
- 2005: Avtale mellom UiT/SIH og Norsk Røde Kors (NRC): NRC støtter finansielt samarbeidet UiT-EUSL om oppbygging og utvikling av sykepleierutdanning ved EUSL i perioden 2005 - 2008.
- 2006: Ny prosjektleder i SIH; Nina Foss. Ved EUSL fortsetter professor G.Rajendram.
- Første runde med undervisere fra UiT/UNN drar fra Tromsø til Batticaloa, mars 2006.
- Offisiell åpning av Faculty of Health Care Sciences, EUSL.
- 2007: Samarbeid undervisning fortsetter, UiT sender undervisere. Fortsetter faglig samarbeid.
- 2008: SIH legges ned, fagmiljøet som har drevet prosjektet løses opp.
- 2009: Særlig vanskelige betingelser for samarbeid, p.g.a av pågående krig i Sri Lanka. Umuliggjorde undervisningsreiser fra UiT hele 2009.
- 2010: forsetter arbeidet langs de linjene og initiativene som er tatt tidligere.
- 2011: usikkert om samarbeidet fortsetter.

OYA 2010

OSLO

10.-14. AUGUST

M.I.A.^(UK)
IGGY & THE STOOGES^(US)
MOTORPSYCHO PERFORMING TIMOTHY'S MONSTER
PAVEMENT^(US)
BIG BOI^(US)
LCD SOUNDSYSTEM^(US)
ROBYN^(SE)
KARPE DIEM
PAUL WELLER^(UK)
JOHN OLAV NILSEN
& **GJENGEN**
AIR^(FR)

AGAINST ME!^(US)
TONY ALLEN^(NG)
ALTAAR
BARONESS^(US)
BLOOD COMMAND
CASIOKIDS
CCTV
CONVERGE^(US)
THE CUMSHOTS
CYMBALS EAT GUITARS^(US)
DJERV
FOOL'S GOLD^(US)
FUCKED UP^(US)
THE GASLIGHT ANTHEM^(US)
GIRLS^(US)
IMPERIAL STATE ELECTRIC^(SE)
INGRID OLAVA
INVASION^(UK)
JONSI^(US)
KING MIDAS SOUND^(UK)
KRÅKESØLV
LIDOLIDO
LINDSTRØM & CHRISTABELLE
LOCAL NATIVES^(US)

MAJOR LAZER^(JM/US/UK)
MARINA & THE DIAMONDS^(UK)
THE MEGAPHONIC THRIFT
MHOO
MIKE SNOW^(SE/US)
NAVIGATORS
OBLITERATION
PANDA BEAR^(US)
POW POW
PURIFIED IN BLOOD
RAEKWON^(US)
LA ROUX^(UK)
OST & KJEX
Q-TIP^(US)
SERENA MANEESH
SHINING
SLEIGH BELLS^(US)
SURFER BLOOD^(US)
SUSANNE SUNDFØR
LUCY SWANN
TUNE-YARDS^(US)
TRASH TALK^(US)
LARS VAULAR
THE XX^(UK)

+ MYE MER *MED FORBEHOLD OM PROGRAMENDRINGER

THE NATIONAL

(US)

OYA MATINEKONSERT
ONSDAG 11. AUG KL 12.00
HOVEDSCENEN - OPERAEN:
380,- + AVGIFT (GARANT MED OYAPASS)
430,- + AVGIFT (VANLIG PRIS)

OYAFESTIVALEN.COM

BILLETTER: BILLETTSERVICE.NO / 81533133
NARVESEN / 7-ELEVEN

FESTIVALPASS
KR 1940,- + AVGIFT

VG BETONMÅST

Øyafestivalen er støttet av Oslo kommune / Kulturdepartementet / Utenriksdepartementet / innovasjon norge

Hafslund

- Jeg handlet som privatperson.

TEKST: JOHANNES JAKOBSEN

ILLUSTRASJON: VICTORIA BEZBODOROVA

10. mars hadde Katarina Gregorova ved Tromsø Museum på seg en t-skjorte hvor det sto skrevet Free Tibet over brystet, mens hun guidet en kinesisk delegasjon. 29. mars publiserte Nordlys en artikkel som forklarte hendelsen.

Saken skapte reaksjoner og under artikkelen på Nordlys sine nettsider har det blitt skrevet 34 debattinnlegg. Noen mener at det var tøft gjort av Gregorova, mens andre mener at det var uprofesjonelt.

Beklaget seg

Tromsø Museum er en enhet under universitetsstyret på samme måte som universitetsbiblioteket og fakultetene. I 2001 ble Tibets øverste åndelige leder, Dalai Lama, utnevnt til æresdoktor ved UiT. Derfor skapte det sterke reaksjoner da Marit Hauan, direktør for museet, beklaget hendelsen.

- Dere la dere flate for den kinesiske delegasjonen og den kinesiske ambassaden. Hvorfor det?

- Vi beklaget at delegasjonen hadde blitt provosert av den ansattes antrekk. Jeg vil vel ikke si at det var å legge seg flat. Vi ønsker å skape debatt og vekke interessen, men da gjennom våre utstillinger og arrangement, og ikke via ansattes private politiske uttrykk. Dersom det vi formidler virker provoserende kan det være en god ting.

- Beklaget dere at dere hadde et annet standpunkt i saken om Tibet?

- Nei absolutt ikke. Vi beklaget ikke for at Dalai Lama er æresdoktor ved UiT.

- Noen kritikere har sagt at ved å unnskyldte seg til kineserne, så undergraver dere ytringsfriheten til den ansatte. Hva har du å si til det?

- Det er overhodet ikke på dagsorden. Vi ønsker, som et museum å overføre forskningsbasert kunnskap til folket og gjennom den virke til styrking av nettopp det åpne samfunn og

gode debatter.

Påvirket av oppvekst

10. mars 1959 startet opprøret mot Kina i Tibet. I store deler av verden blir denne dagen markert ved å heise flagg. Også i Gregorovas hjemland, Slovakia, er denne kulturen vanlig. Hun forklarer at barndommen hennes har gjort henne solidarisk til tibetanerne.

- Jeg ble født i Den Tsjekkoslovakiske sosialistiske republikk. Da jeg var 9 ble det kommunistiske styresettet fjernet. Til tross for at jeg var liten husker jeg fortsatt at man kunne få problemer fordi man dro til kirken eller var uenig med Det kommunistiske partiet. I 21 år var dette realitet, og jeg er veldig takknemlig for at situasjonen er helt annerledes nå. Samtidig syns jeg ikke at vi skal glemme at millioner mennesker levde under slike betingelser, og at millioner fortsatt gjør det.

Støtter Tibet

Hun har satt seg godt inn i tibetanernes kamp.

- Hva Tibet angår er jeg helt enig med tibetanerne sitt krav om å få "genuin autonomi", noe som også er nedfelt i den kinesiske grunnloven. Jeg er helt enig med Dalai Lamas ikke voldelige linje og for hans mellomvei løsning, samt de sivile internasjonale menneskerettighetene som har en sterk forankring selvbestemmelsesretten.

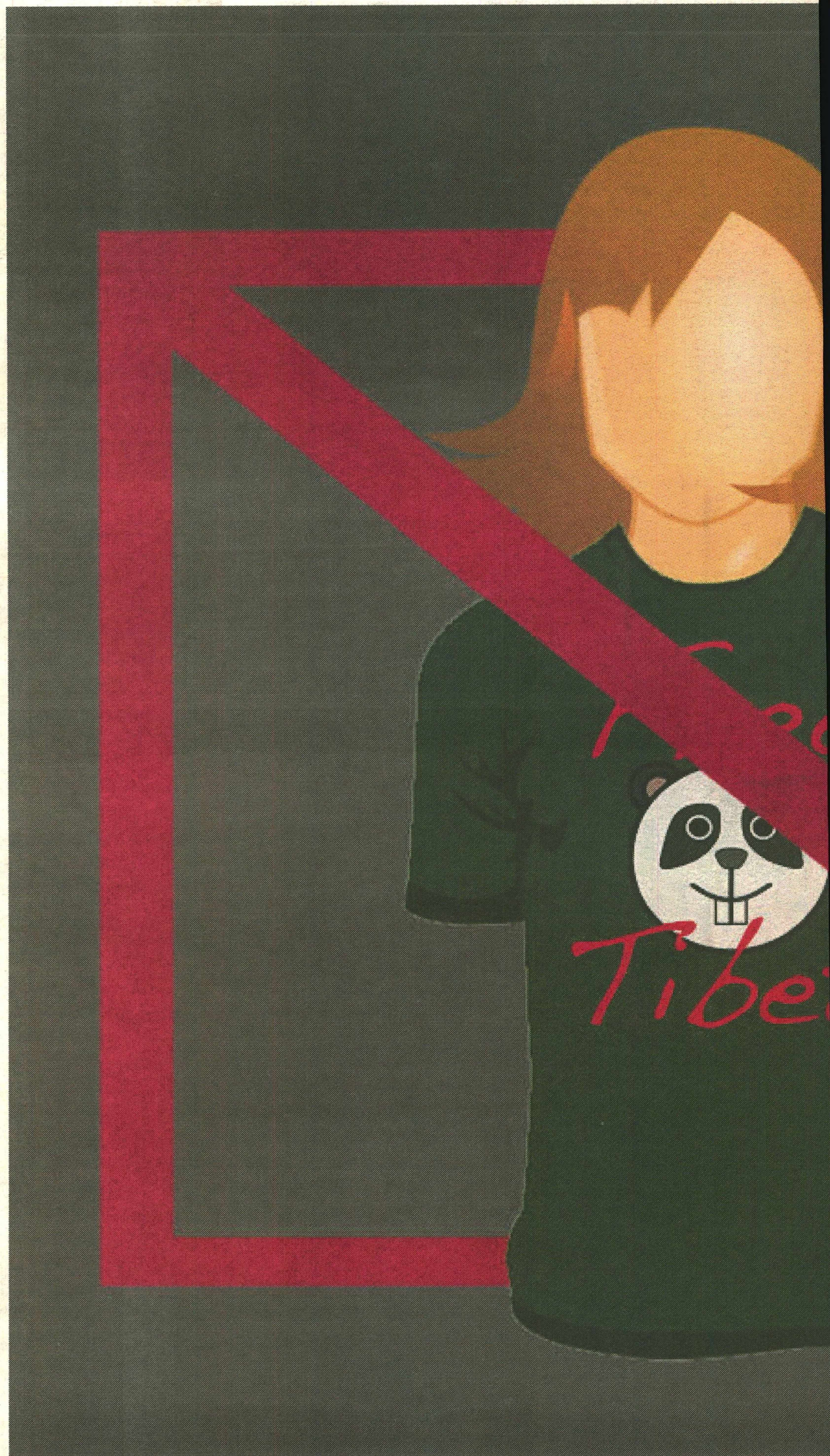
Hun trekker frem Sametinget som et eksempel.

- I Norge har man for eksempel opprettet Sametinget som et eksempel på hvordan samenes selvbestemmelsesrett kan implementeres innenfor nasjonalstaten.

Tenkte ikke på UiTs holdninger

Men Gregorova er klar på at hun gjorde dette som en privatperson.

- Da jeg tok på meg denne t-skjorten handlet jeg som en pri-

vatperson. For å være ærlig tenkte jeg ikke over Universitetet i Tromsøs holdning til saken, sier hun.

Tibetansk utstilling?

Hauan sier ikke nei til tanken om å ha en tibetansk utstilling.

- Ja, klart vi kunne tenkt oss å ha det. Jeg vil understreke at UiT har Dalai Lama som æresdoktor, så det burde bare være helt na-

turlig. Og det er ikke vår oppgave å være den snilleste piken i klassen. Vi er en vitenskaplig institusjon, som har utstillinger som er basert på forskning, men som sagt ønsker vi ikke å provosere som enkeltpersoner, men som forskningsformidlere.

Du kan finne den opprinnelige Nordlyssaken på <http://www.nordlys.no/nyheter/article5046401.ece>

tperson

Rotete: Kontoret til Geir Finne, økonom og amanuensis ved NHF.

Realistisk amanuensis i en digital hverdag

TEKST: GRY GAARD
FOTO: FRA NRK.NO/NORDNYTT

Geir Finne er økonom og amanuensis ved fiskerihøgskolen/handelshøgskolen på UiT

Han har bl.a. forsket på fiskeri, internasjonale forhold som GATT og WTO og holder nå på med finanskrisen. Han har også studenter fra tid til annen og har undervist i små kurs som "økonomi og etikk" og "politisk økonomi" med opptil 200 studenter på forelesningene.

I et NordNytt innslag ble man presentert for Geir Finne, en amanuensis som ikke benytter seg av internett. Vi ble nysgjerrige på denne personen som har over 5000 ubesvarte e-poster i innboksen og spurte han hvorfor han ikke bruker internett?

Han forteller at han aldri har brukt internett og at det er et helt bevisst valg.

- Jeg leser isteden utvalgte bøker, der informasjonen er pålitelig og selektert av forlagsredaktører, og som man kan lese anmeldelser av for eksempel i New York Literary Review og i faglitterære tidsskrifter. Dessu-

ten leser jeg utvalgte aviser som The Financial Times, The Economist, Times m.fl. disse har gode journalister og en desk som velger ut hva som er gode og viktige artikler.

Geir Finne har et reflektert forhold til det å ikke bruke internett. Han er veldig opptatt av å holde seg oppdatert på sine fagområder og tror at han istedenfor å finne internett nyttig, ville ha druknet i informasjon, for han har nemlig satt seg inn i hva internett har å tilby.

- Å kun bruke skriftlige medier er en form for selvdisciplin som setter grenser for hvor mye jeg dukker ned i informasjonsflommen.

Det er også med tanke på overvåkningssamfunnet at Geir Finne mener at det å ikke være tilknyttet internett kan ha noe for seg. Det er tegn som tyder

på at det har vært forøk på overvåkning, antakelig i forbindelse med åpningen mot Russland og fiskerihøgskolens kontakter østover hevder han.

-Men den viktigste grunnen til at jeg ikke bruker internett er at det er for mange kilder til feilinformasjon og forvirring på internett og alt for lite muligheter for selektering av informasjonen som ligger tilgjengelig.

-Det tar i alle fall lenger tid å finne noe interessant når man må rote gjennom en haug med papir på et kontor, humrer han

Han innrømmer samtidig at han nok må snylte på sine kollegaer når det gjelder å få videreformidlet relevant informasjon som kommer på e-post.

-Studentene mine vet hvor og når de kan få tak i meg, så det er ikke vanskelig å få tak i meg og diskutere saker med meg på telefon eller ansikt til ansikt, avslutter Finne.

Geir Finne, økonom og amanuensis v/UiT

Akademisk Kvarter
www.ak.uit.no

**Nord-Norges
største bokhandel**

Nytt Studentråd valgt

TEKST: JOHANNES JAKOBSEN
FOTO: HENRIK RIISE

19. april var det duket for et konstituerende Studentparlamentsmøte. Valg av nytt Studentråd (SR) var blant annet på dagsorden.

Det nye styret i SR består av representanter fra alle listene som stilte. Tine Bergli (SSL) er ny leder og Siren Storli (SdL) er ny nestleder. De to andre SR-medlemmene ble Natalie Godeseth (ML) og Ulrik Langøy (studentrepresentant fra Helsevitenskapelig-Fak), men deres arbeidsområder er enda ikke bestemt.

Argumentasjon

Da leder for SR skulle velges var det to kandidater som stilte, Tine Bergli, leder for Sosialistisk studentlag, og Daniel Sørdaahl, Leder for Moderat Liste. De fikk tre minutter hver til å presentere hvorfor de var gode kandidater.

Tine Bergli ble supplert inn i SR etter at tidligere leder Henrik Riise og tidligere internasjonalt ansvarlig, Erik Falster trakk seg fra sine stillinger. Hun argumenterte med at hun er veldig engasjert i studenter skal ha det bra.

- Jeg mye erfaring fra forskjellige organisasjoner. Jeg ønsker bedre samarbeid internasjonalt, et tettere samarbeid med SiTø, en butikk på campus og 11 måneders studiestøtte. Jeg ønsker heller ikke å være en absolutt forkjemper for SSL sine saker, jeg mener at det beste argumentet er det som må følges.

Statsvitenskap studenten, Daniel Sørdaahl, mente på sin side at hans lederegenskaper kom godt med.

- Jeg god erfaring med ledelse, både gjennom min families bedrift og i forskjellige idrettsorganisasjoner. Jeg ønsker større gjennomslagskraft på de sakene vi fører, bedre det sosiale livet på campus, og et tettere samarbeid med næringslivet i Tromsø.

Begge kandidatene var villig til å legge studiene på hylla for å lede SR.

Fornøyd

Bergli var fornøyd da det nye SR ble klart.

- Sammensetningen er helt perfekt. Målet vårt blir å sette studentene først hele veien. Vi ønsker å

Det nye studentrådet: (F.V) Natalie Godeseth, Tine Bergli, Ulrik Langøy, og Siren Storli.

jobbe tett med ledelsen. Men jeg må nok sette meg mer inn rollen jeg nå har fått, slik at jeg kan bli en best mulig leder.

Avtroppende leder for SR, Åsne Høgetveit, ble valgt inn i universitetsstyret. Også hun var fornøyd over det nye SR.

- Jeg har tro på det nye styret og jeg syns det var positivt at det ble et reelt valg med mange kandidater. Alle har forskjellig bakgrunn, men det virker som de er ute etter å finne løsninger på problemstillinger.

■ TRAKK SEG

NT-fakultetets representant, Kristian Nilsen, valgte å trekke seg fra sin posisjon i Studentparlamentet (SP) da leder for Sosialdemokratisk Liste, Siren Storli, ble innstilt som nestleder i SP. Årsaken var Siren Storlis tilhørighet til LO.

Det var veldig overraskende og trist at han valgte å trekke seg, sier Storli.

Nilsen ønsket ikke å kommentere saken.

NTL **LO** **Stat**

STUDENT MEDLEM

- Hjelp ved trøbbel på jobben!
- Gratis forsikringer m.m.!
- LO tar samfunnsansvar!

Bli tilhenger av vår fanpage:
"Student med deltidsjobb? LO Stat hjelper deg!", for informasjon, nyheter m.m.

Kontakt: Terje Håkstad, Kontor Øvre Lysthus, rom 1.07
terje.hakstad@lostat.no telefon 776 20 953

Få studenter på 1-årig kjønnsstudium

TEKST: GRY GAARD

Det bare et par stykker som tar eksamen i det nyoppstartede studiet. Lise Nordbrøn daglig leder på KVNNFORSK, senter for kvinne- og kjønnsforskning ved UiT, synes det er synd at ikke flere tar 1-årig kjønnsstudium.

Studiet er resultat av et nyskapende samarbeid mellom forskere på tvers av fagene etter initiativ fra Senter for kvinne- og kjønnsforskning (KVNNFORSK). Fokus ligger på forholdet mellom kvinner og menn, kjønnsidentiteter og andre dagsaktuelle og historiske kulturelle og samfunnsmessige spørsmål.

Hun forteller at faget er jobbet frem som et tilbud på tvers av fakultetene. Emnet kan velges og passer inn i studier på blant annet jur.fak., samt andre studier. Programstyret har vært ledet av Johan Schimanski og man la vekt på at faget skulle ha HSL fakultetstilknytning.

KVNNFORSK holder til i Øvre Lysthus midt på Campus (Foto: UiT)

Det er mange grunner til at det er få studenter på studiet og det har ikke med kvaliteten på studiet å gjøre mener Lise Nordbrøn.

- Det er et helt nytt studium som startet opp i fjor og det har vært vanskelig å få det markedsført siden det ble etablert midt oppe i fusjonen.

Samtidig ser hun at det må gjøres en jobb med å få faget synliggjort på hjemmesidene til UiT. Slik det er nå må man nesten vite om studiet for

å kunne søke på det. For å bøte på dette er det opprettet en egen side på Facebook for å nå ut til flere med informasjon om studiet.

- Vi har også fått tilbakemeldinger på at det er et ønske om at faget skal tilbys som masteremne.

Med tanke på UiTs tradisjon for å kvinne- og kjønnsforskning, som er nesten like gammel som universitetet selv, avslutter hun med å si.

- Vi må gi det en sjanse til.

Nye russiskstudier

Søk muligheter i øst. Praktisk rettet begynnerstudium i russisk med base i Kirkenes, som er grenseby til Russland:

Søknadsfrist:
1. mai

- Russisk for næringslivet 1, 60 stp.

Studer russisk i russiskspråklige land, få oppfølging via internett og ta eksamen i Norge:

- Russisk distansestudium, 60 stp.

Studiene kan inngå i bachelorgrad.

For mer informasjon:

www.hifm.no/studier

Kontaktperson: Torbjorn.Nymo@hifm.no

Høgskolen i Finnmark
9509 Alta
Tlf. 78 45 05 00
Faks 78 43 44 38

Speadjárat

NIERRADÁKTI

AV: SUSANNE VARS BULJO,
FOR SAMISK STUDENTFORENING
I TROMSØ

Sámi mediijas lea manjemuš áiggi beagán Brasila eamiálbmoga dilálašvuoda birra. Brasila eisseválddit leat guhkit áigái rihkkon sin vuoigatvuodaid ja dál leat sii riejasčan. Amazona indiánat čuočuhit ahte sin vuoigatvuodát rihkkovuoigatvuodát ja Brasila ILO-konvenšuvnna duodáštus lea dušše báberbinnáš. Earret eará leat Brasila alla hearráin dál plána buodđudit *Xingu* – stuora eanu Amazonasis mii lea ožžon námasis juste fal muhtin eamiálbmotjoavkku manis Brasilas.

Xingu eanubuoddu muihtu dáhpáhusa Sámis 1978is, 32 jagi áigi, dalle go Norgga eisseválddit mearridedje buodđudit eanu mii golgai Áltá ja Guovdageainnu gaska. Dego Brasila eamiálbmot dál, de sámit maid riejaskeidje. Jus eatnu buodđovvui de rikkis luossaeatnu manai duššái ja eatnamat billohuvve. Buodđun maid váikkuhii boazodoalu ja daid siiddaid geat diein guovlluin johte. Eisseválddit rihkko vuodlaš vuoigatvuodaid ja dat ii lean dohkálaš. Sámit čájeheidje garra vuostehágu, muhto vaikko ii ábuhan ja eatnu ankke buodđovvui, de vuosttaš háve sámiid vuoigatvuodát váldovvovgohte vuhtii.

1989is rahppui Sámediggi mii lei dat stuorimus boadus Áltá-ássiis ja 1990is duodášuvvui ILO-konvenšuvdna 169 mii seailuha álgoálbmogiid vuoigatvuodaid.

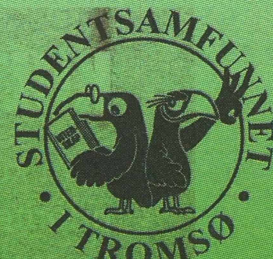
Jearaldat lea makkár erohus lea dán háve? Muhtin eatnu fas vuortnuhuvvo goikkaduvvot. Dán háve eará sajis máilmmis, muhto dego 32 jagi dás ovdal, de lea fas álgoálbmot sii geat besset gillát. Erohus lea ahte Brasila lea dohkkehan ja duodástan ILO-konvenšuvnna, dan eai lean Norgga eisseválddit dalle dahkan. Dat fas láide jearaldahkii konvenšuvnna árvvu birra. Lea go dat dušše guoros šiehtadus, báberbinnáš maid eisseválddit čálistit ráfáidahtindihti ja buoridandihti gaskavuoda álgoálbmogiin? Orru measta dego ahte Brasila eisseválddit doaimmahit dakár "siivos" paternalisma iežasat álgoálbmoga vuostá. Duodástit ja lohpidit, muhto lea go lohpadusain makkárge sisdoallu vai leat go dat guoros?

Várta lea dat vel okta lassin hástalus leat álgoálbmot. Álo muitit várjalit ja cibmut iežas vuoigatvuodaid go doppe leat álo earát geat leat gergosat daid rihkkut. Ige álo sáhte almmolaš šiehtadusaide ge luohttit. Várta lea buoremus čuovvut dan rádi maid sámimánáid dološ muitaleaddji Juffá oáčui ulddas: Álo oadđit dušše nuppiin čalmmiin gitta. Ii goasse dieđe goas gumpet bohtet speadjat ealu.

**studentenes
egen cafe
i hus 2 på
teorifagsbygget
åpent hver dag
12-18**

**beste vafler på
campus for kun
10 kr for 1
15 kr for 2
spillkvelder hver
mandag 18-21**

**Vi gjør
studentlivet
artigere**

Dobbeltmoralisk rikdom

KRONIKK

AV: KAROLINE KJELDSEN, SAIH TROMSØ
FOTO: PRESSE

Etter de store tapene under finanskrisen året 2008 hadde Statens pensjonsfond – utland (SPU), eller, mer populært, oljefondet et rekordår i 2009: Kursoppgangene i internasjonale finansmarkeder førte til en avkastning på 25,6 prosent, som tilsvarer 613 milliarder kroner. Per 31. desember hadde oljefondet en markedsverdi på 2640 milliarder kroner. Det tilsvarer omtrent verdien av et norsk BNP, eller, verdien av alle varer og tjenester som produseres i den norske økonomien i løpet av et år. Formålet med oljefondet er «å understøtte statlig sparing for finansiering av folketrygdens pensjonsutgifter, og å underbygge langsiktige hensyn ved anvendelsen av statens petroleumsinntekter. Sparingen i Statens pensjonsfond skjer i form av generell fondsoppbygging.»

Inntektene fra olje- og gassindustrien brukes altså til å bygge opp en finansiell formue ved å plassere den i tusenvis av enkeltaksjer, obligasjoner og eiendom i utlandet. Denne stortingsvedtatte strategien for forvaltning skal sikre best mulig avkastning til en "moderat" risiko. I dag eier den norske stat andeler i over 8000 selskaper verden over.

"Ansvarlig investeringspraksis" og "bedriftenes samfunnsansvar" er begreper som er i vinden. Stadig flere fond og bedrifter opererer med omfattende etiske retningslinjer innenfor områder som arbeidsmiljø, klimabevisssthet, vannforvaltning og barns rettigheter. Dette er en form for selvregulering, og en inkorporering av offentlige interesser i en allmenn forretningsmodell: målet om mest mulig profitt eller avkastning.

Fordi oljefondet forvaltes på vegne av den norske befolkningen må det tas hensyn til etiske fellesverdier, både i forhold til generasjonsfordelingsprinsippet og hensynet til generell bærekraftig ut-

vikling. I 2004 fikk oljefondet for første gang etiske retningslinjer og Regjeringen oppnevnte et etisk råd etter lengre tids debatt om anvendelsen og forvaltningen av oljeformuen. Senest i år har disse retningslinjene blitt supplert av ytterligere virkemidler for å kunne nå Finansdepartementets mål om å forvalte oljefondet "på en måte som fremmer god selskapsstyring og tar hensyn til miljøet og samfunnsmessige forhold". Nå utgjør disse virkemidlene: aktiv eierskapsutøvelse, utelukkelse av selskaper fra porteføljen, internasjonalt samarbeid og bidrag til utvikling av beste praksis, målrettede investeringsprogrammer og forskning og utredning.

Det er tydelig og forståelig at det norske oljefondet ønsker å framstå som en ansvarlig forvalter av en stor formue, tatt i betraktning at de enorme inntektene stammer fra en av verdens mest forurensete og ikke-bærekraftige industrier. Et etisk image er ønskelig og lønnsomt i lengden, men ikke lett å forene med

ringering i enkeltstående selskaper og bransjer, og påstander om at økonomi ikke er politikk.

Det er bra og viktig at oljefondet tar etikk på alvor, og at de innrømmer at det gjenstår mye arbeid. Til tross for kontinuerlig arbeid med å gjøre oljefondet til en mer etisk ansvarlig aktør ruller det stadig opp nye avsløringer om uheldige investeringer. Mediefokuset har særlig dreid seg som oljefondets investeringer i det okkuperte Vest-Sahara, bidrag til selskaper som samarbeider direkte med det juntaokkuperte Burma og den høye eierskapsandelen i sektorer for ikke-fornybar energi. Organisasjoner som Attac Norge foreslår alternative oljefond som kan bidra til en faktisk bærekraftig utvikling, som for eksempel fond for utvikling i Sør, infrastruktur og forskning på lokalt miljø. I den hyperkapitalistiske finansverdenen som oljefondet opererer i kan man stille spørsmål om målene om høy avkastning er forenelige med målet om å ta hensyn til miljøet og samfunnsforhold.

Utropia

**Det er på tide med utskiftninger i Utropiareaksjonen.
Følgende stillinger er ledig fra 1.8.2010:**

NYHETSREDAKTØR - 100 %

Som nyhetsredaktør må du være iderik og ha nese for nyheter, samt ha solid kunnskap om Universitetet i Tromsø, og norsk høyere utdanning generelt. Det forutsettes at redaktøren selv arbeider frem saker, og bidrar til å utvikle og systematisere avisas nyhetsdekning. Journalistisk erfaring er en fordel, men ikke et krav.

Stillingen lønnes med 110 000 kr. i året.

KULTURREDAKTØR - 100 %

Som kulturredaktør har du ansvaret for kulturstoffet i Utropia, fra saksfordeling og prioritering til redigering. Stillingen krever personlig engasjement, du må være iderik, kreativ, og ha interesse for musikk, litteratur, kunst og media. Journalistisk erfaring er en fordel, men ikke et krav.

Stillingen lønnes med 110 000 kr. i året.

LAYOUTANSVARLIG - 50 %

Vi vil ha en innbydende avis. Hvis du har kunnskaper innen layout og grafisk design, kan du hjelpe oss å få det til. Som layoutansvarlig har du hovedansvaret for Utropias utseende. Du må ha mget god kjennskap til Adobe InDesign. Kjennskap til Adobe Photoshop er en fordel, men ikke et krav.

Søknad med arbeidsprøver/portefølje sendes til redaktor@utropia.no eller til Utropia v/Frithjof Eide Fjeldstad, Hovedgården, Universitetet i Tromsø, 9037 Tromsø.

Stillingen lønnes med 55 000 kr. i året.

Søknadsfrist 15. 4. 2010

SØKNADEN MED CV OG ATTESTER SENDES TIL:

**Utropia ved Frithjof Eide Fjeldstad, Hovedgården,
Universitetet i Tromsø, 9037 Tromsø.**

Eller på e-post til redaktor@utropia.no

Kan kontraoffensiven bremse den konsolideringsprosessen i Latin Am

KRONIKK

AV: BEATE GJERLØW

ILLUSTRASJON: VICTORIA BEZBORODOVA

Latin Amerika i dag ser man en levende demokratisk bevegelse, sammensatt av politiske koalisjoner og styresmakter med et folkelig utspring. Bolivia, Venezuela og Ecuador er foregangsland hvor sosiale bevegelser setter sitt preg på utformingen av offentlig politikk. Det latinamerikanske demokratiet står sterkere enn noen gang, og i løpet av de tre siste tiårene har demokratiet fått rotfeste både i befolkningen og i den institusjonelle strukturen. Dette reflekteres gjennom at valgresultat blir respektert og maktskifter skjer frivillig og uten vold. Den 4. april i år ble det avholdt fylke- og kommunevalg i Bolivia, og OAS sin generalsekretær gratulerte det bolivianske folket med det som beskrives som en eksemplarisk valg gjennomførelse: "Valget søndag 4. april representerer enda et skritt på veien i den bolivianske demokratiske prosessen (). Det bolivianske folks innsats for å bli hørt gjennom stemmeseddelen på en helt eksemplarisk valgdag er bemerkelsesverdig".

På tross av demokratiets konsolideringsprosessen i Bolivia og liknende tendenser i andre latinamerikanske land, viser fjorårets kupp i Honduras at demokratiet fortsatt er skjørt. Politikere lever med en inneforstått trussel om at militærkupp kan bli utfallet dersom man fører en for venstreorientert politikk. Kuppet i Honduras ble utført av en liten elite, som også kontrollerer de store mediene. Dette setter fokus på et av de vanskeligste problemene i den latinamerikanske offentligheten: En stor del av informasjonsspredningen gjennom massemedier, både innad i de latinamerikanske landene og til det internasjonale samfunnet, er unyansert, av og til direkte usann, og reflekterer de tradisjonelle elitenes økonomiske og politiske interesser.

Bolivia har gjennomgått omfattende politiske endringer etter at urfolkspresidenten Evo Morales og hans parti MAS – *Movimiento al Socialismo* kom til makten i 2005. Etter flere tiår med nyliberalistisk politikk og en økende ulikhet mellom fattig og rik, ble det lansert en politisk og økonomisk agenda som blant annet tok sikte på å gjenvinne statlig kontroll over olje- og gassressursene. Statens skatteinntekter fra olje- og gassektoren har økt fra 18 % til 50 %, og disse inntektene kanaliseres på kommune- og fylkesnivå gjennom sosiale programmer som al-

fabetiserings- og skoleprosjekt, helseprosjekter og pensjonsreform. Den nye olje- og gasspolitikken forbedrer den bolivianske stat sin forhandlingsevne med internasjonale aktører, og staten kjøper opp tidligere privatiserte selskap samt hever kompetansen for videreføring og industrialisering av sektoren. Nasjonaliseringsprosessene mottar skepsis internasjonalt og omtales som populistiske reformer fra presidenter som kun vil mele sin egen kake. Slike utsagn er vanlig selv i Norge, noe som er selvmotsigende fra et land som har basert en

betydelig del av sin økonomi på selvråderett over naturressursene.

Den økte orienteringen mot en sterkere velferdsstat i Bolivia har møtt motstand fra landets tradisjonelle maktelite. Opposisjonsprefektene i de riksrike fylkene i *Media Luna-regionen* (Santa Cruz, Beni, Pando og Tarija) motarbeider MAS-regjeringen gjennom forsøk på å splitte landet med sin autonomikampanje. Forholdet mellom opposisjonen og MAS har nå roet seg noe, grunnet en splittelse innad i opposisjonen og en manglende

felles visjon som kan utfordre Morales sin politikk. Likevel viser resultatene fra denne månedens kommune- og fylkesvalg at MAS vant den politiske kontrollen over fem av ni fylker; La Paz, Potosi, Oruro, Chuquisaca og ikke minst sentrale Cochabamba, men at ulike partier på høyresiden opprettholder kontrollen på fylkesnivå i lavlandsfylkene Santa Cruz, Beni, Tarija og Pando. Uenighetene mellom regjeringen og opposisjonen i lavlandsfylkene om inntektene fra landets olje- og gassressurser, om MAS nasjonaliseringsprosjekt, og ikke minst

okratiets ka?

Hva er LAG?

LAG ønsker å være en aktiv deltager i samfunnsdebatten når det gjelder aktuelle hendelser i Latin-Amerika, og informasjonsspredning er en viktig komponent i vårt arbeid. Vi organiserer åpne seminarer, produserer hefter, viser film og fotoutstillinger som tar sikte på å belyse de sosiale bevegelsene kamp på grasrotnivå i Latin Amerika. LAG støtter de pågående demokratiseringsprosessene i Latin Amerika og samarbeider med fagbevegelse, bondeorganisasjoner, kvinneorganisasjoner, opprørsbevegelser og andre folkelige organisasjoner i Mexico, El Salvador, Brasil, Bolivia og Nicaragua. Våre samarbeidspartnere jobber på grasrotnivå for kampen om en rettferdig fordeling av sosiale goder, omfordeling av jord og territoriet og en bærekraftig naturressursforvaltning som bidrar til høyere velferd for flertallet av befolkningen gjennom implementering av sosiale programmer.

Avslutningsvis vil jeg gjerne oppmuntre unge sjeler til å søke på brigadeprosjektet til LAG som i år går til El Salvador. Dette er en flott mulighet til å ta del i det salvadoranske hverdagslivet og få spisskompetanse på dagens politikk ledet av partiet *Farabundo Martí National Liberation Front – FMLN*. Gå inn på våre nettsider www.latin-amerikagruppene.no Søknadsfristen er 1.mai, løp og søk!!

om de reelle rettighetene til landets store urfolksmajoritet til å stikke kjepper i hjulene for den reelle implementeringen av den politiske handlingsplanen.

Under det nasjonale valget som ble avholdt 6. desember i fjor viste den bolivianske befolkningen sin vedvarende tiltro til Morales og MAS gjennom en oppslutning på 63 % av stemmene. Den store oppslutningen førte til at partiet nå har 2/3 flertall i både over- og underhuset, hvilket vil forhåpentligvis bidra til en større gjennomslagskraft for partiets politiske venstreorienterte agenda. Kontra-offensiven satt en stopp for konsolideringen av demokratiet i Honduras, men utgjør tilsynelatende ingen overhengende trussel i dagens Bolivia, selv om man ikke skal undervurdere de opposisjonelle kreftene som er mer enn tilbøyelige til å samarbeide med internasjonale aktører for å «tilrettelegge» for sin egen politiske agenda.

Fjorårets vinner av Studentenes Fredspris: Elkouria "Rabab" Amidane

Effekten av fredsprisen

LESERINNLEGG

AV: JONAS SOLSTAD SØNNESYN, SEKRETARIATET FOR STUDENTENES FREDSPRIS
FOTO: PRESSE

Elkouria "Rabab" Amidane mottok for litt over ett år siden Studentenes Fredspris. Amidane kommer fra det okkuperte Vest-Sahara og har gjennom sin dokumentasjon av overgrep fra okkupantstaten Marokko vært med på å gi fornyet fokus på en glemt konflikt. Som så mange modige studentaktivister jobbet Amidane lenge i mørket, og fikk lite internasjonal oppmerksomhet rettet mot seg. I tiden etter at hun mottok Studentenes Fredspris i 2009 har situasjonen vært en annen. Som et resultat av prisutdelingen, SAIHs Vest-Sahara-kampanje og avdekkingen av norske selskapers interesser i den okkuperte staten, har Vest-Sahara fått mye medieoppmerksomhet i Norge det siste året.

I Norge er det i dag bred politisk enighet om at Marokko gjennom sin okkupasjon handler stikk i strid med folkeretten. Likevel ser vi en manglende evne til politisk handling. I kjølvannet av Skah-saken er det mye som tyder på at Norge ønsker å legge lokk på de

grove menneskerettighetsbruddene i Vest-Sahara for å pleie sin relasjon til okkupantstaten Marokko. I Amidanes hjemland har lite skjedd, og saharawiene har så langt sett lite faktisk endring for våre skriverier her i nord. Har Norge mistet friheten til å handle etter klare politiske overbevisninger?

Studentenes Fredspris ble for første gang utdelt i 1999 og gikk til Antero Benedito da Silva og studentorganisasjonen ETSSC fra Øst-Timor. Timoreserne kjempet mot Suharto-regimet i Indonesia som okkuperte landet fra 1975. Studentene spilte en sentral rolle i motstandsbevegelsen og ved ikke-voldelige metoder var de med og senket det brutale regimet. Dette resulterte i at timoreserne i 1999 kunne bestemme sin skjebne ved folkeavstemning, og i 2002 ble Øst-Timor den første suverene staten i det tjuetførste århundre. I likhet med Vest-Sahara var engasjementet rundt Øst-Timor stort i Norge, men til forskjyll hadde Norge ikke økonomiske interesser som hemmet den diplomatiske handlingsfriheten.

Studentens Fredspris var en viktig støtteerklæring fra norske studenter til unge Amidane, men den virkelige og eneste belønningen hun kan få for sitt

arbeid er et fritt Vest-Sahara. Vil vi gi Amidane og hennes folk denne støtten må Norge sette menneskerettigheter foran bilaterale relasjoner.

Om litt under ett år vil en ny vinner av Studentenes Fredspris innta podiet i Olavshallen under ISFiT. Kanskje representerer den nye vinneren nok en glemt konflikt med grove menneskerettighetsbrudd, slik Amidane og da Silva gjorde. Ved å gi Studentenes Fredspris viser norske studenter solidaritet og samhold med resten av verdens studenter. Studentenes Fredspris lover ikke politisk handling, men gjennom prisen kan norske studenter sette fokus på de som trenger det mest. Som privilegerte og frittallende studenter i Norge har vi mulighet til å vise solidaritet med studenter som opplever brudd på menneskerettigheter og demokrati. Send inn nominasjon til Studentenes Fredspris i dag!

Nominasjonsfristen for kandidater til Studentenes Fredspris er 15. April. Alle kan nominere og vi ønsker din nominasjon. Se www.studentpeaceprize.org for mer informasjon. Nominasjoner sendes til nominations@studentpeaceprize.org.

Med blikk for øyeblikk

Iren Reppen kaller teater for «øyeblikkets kunst». Som teatersjef ved Hålogaland teater er hun imidlertid av de få som vet hvor mye planlegging som ligger bak øyeblikket. Godt er det da at hun har lovet å alltid ha med seg både hodet og hjertet i planleggingen.

TEKST: AMALIE VATNE BREAN
FOTO: TOMEK MOSSAKOWSKI

Et håndtrykk i en tom sjømatrestaurant er alt som skal til for å notere seg Iren Reppens første gode egenskap som teatersjef; en behagelig ro. Hun blir revet vekk fra de to hun har bestilt middag sammen med og plassert som intervjuobjekt på et bord lenger unna, men er like blid. Når kelneren kommer seilen de med fiskemåltidet er hun pent nødt til å utlevere seg selv mellom torskebitene. På en imponerende rolig og elegant måte makter hun å manøvrere torsk inn og svar ut. Selvfølgelig, som teatersjef må man være ekspert på å ha mange baller i luften, dette er vel bare barnemat.

Teaternerd

- *Hvordan hadde Harstadjenta Iren Reppen reagert for 25 år siden hvis noen hadde fortalt henne at hun en dag skulle bli sjef for Nord-Norges viktigste kulturinstitusjon?*

- For meg var det absurd å bli skuespiller, jeg så jo forestillinger som kom til byen, men det var fjernt å tenke meg det selv. Jeg begynte på Romerike folkehøgskole, der noen allerede hadde søkt teaterhøgskolen, men jeg søkte først senere. Det var ikke sånn som nå, med for eksempel X-factor og Idol, det var abstrakt at skuespiller fantes som et mulig yrkesvalg.

Valget ble allikevel tatt, og etter teaterhøgskolen fikk Iren jobb på Trøndelag Teater der hun i løpet av to år rakk å få store hovedroller som Julie og Anne Frank. Senere skulle hun fortsette som skuespiller og artist. Tanken på teatersjef forble fjern.

- Teatersjef hadde jeg ikke tenkt på før headhunteren ringte meg. Jeg satt i styret i Det Norske Teater der andre tidligere hadde foreslått at teatersjef var noe for meg. En kollega sa at jeg hadde en naturlig autoritet, da fikk jeg latterkram-

pe. Hvilket bilde du har av deg selv er ikke alltid det samme som folk har av deg. Det var avgjørende for meg var å ta IQ-tester og psykologiske tester for å sjekke at jeg var skikket til jobben. Det var viktig for meg å være forberedt på hvem jeg var, en slik jobb krever vanvittig mye. Det er forventninger uansett hvor du er. Det var godt å få meg selv konkretisert.

Mens Iren fortsetter å snakke bekrefte mistanken: Iren er en kunstnerisk sjef uten primadonnanykker.

- Det er en lederstilling for en kunstnerisk bedrift der du må bruke hodet, men også hjertet og magefølelsen. Jeg har jo produsert flere forestillinger, og det er disse erfaringene som er mest praktiske å ha med seg som teatersjef. Det handler om å forstå teaterproduksjon og teaterliv. For meg er det viktig å ha et teater som produserer noe godt, som leter etter å heve seg selv. Jeg ønsker et profesjonelt nivå, jeg er en skikkelig teaternerd. I teater må man samarbeide, arbeidsoppgavene er så forskjellige og alle må ha et høyt profesjonelt nivå. Det er øyeblikkets kunst.

Fremtidsrettet historie

- *Som teatersjef hopper du inn i teaterets historie, og får ansvar for å skrive den videre...*

- Ja, og det er godt at jeg overtar en stafettpinne helt fra 1971. En teatersjef kan ikke rokke ved historien. Det er en tradisjon jeg må ha en relasjon til; hva er HT når jeg overtar? Et teater lever lenger enn et menneske, det er større ting som vil påvirke et teater enn enkeltindivider. For meg er det viktig å ha en identitet til teateret. Det viktigste er å ha kunstneriske prosjekter som vil noe, som utvikler huset på flere ledd. Vi skal sprengre grenser, vi skal være fremtidsrettet. Jeg er opptatt av at vi ikke skal lage et midelmådig teater, vi skal tåle både å satse og å gå på trynet.

- *Har du noen bestemte satsningsområder?*

- Å gjøre dørstokken ikke altfor høy. Det er bare å komme til teateret, det er jo bare å gå dit. Du trenger verken bachelor eller artium, sier Iren og ser nesten litt barnlig forfjanset ut over at ikke flere går i teater.

- Det har vært fordommer mot teateret på dette punktet. Det er derfor jeg er opptatt av å kalle teateret en opplevelse. Så lenge du interesser deg for andre mennesker, så gå i teater. Teater er så nært livet og allikevel et fag man aldri blir utlært i, det er så mange ulike retninger og man oppdager stadig nye sider ved seg selv. Det finnes like mange ulike forestillinger som det finnes ulike typer mennesker.

Med hodet og hjertet

- *Hva er etter din formening teaterets funksjon, hva er teater?*

- Teater er en skuespiller og en publikummer, en som fremfører og en som lytter. Teater alene er selvterapi, Iren stopper lattermildt opp før hun fortsetter, - man må ha minimum to, de lærer av hverandre. Selv om den ene lytter og den andre fremfører, lærer man av møtet. Det er det som gjør teateret levende. Noe av det geniale med teater er underholdning og dannelse, du blir lurt til å tenke, gjennom underholdning og virkemidler. Det er teater når du vet du skal påvirke.

- *Så du er du deg bevisst din egen påvirkningskraft?*

- Det er skummelt å ha så stor påvirkningskraft, tenker jeg for mye på det blir jeg redd. Man må følge hjertet og hodet, ta utgangspunkt i seg selv og vite at dette er en historie man vil formidle. Hvis det ikke betyr noen ting er det ikke noen vits i å gjøre det, om det så er Karius og Baktus må du ha hjertet og hodet med. Jeg har lovet at jeg skal ha det i alle produksjoner, det er en stor utfordring, men jeg skal holde fast på det.

På hjemmebane

- *Er du deg bevisst den rollen teateret og din*

stilling spiller i formingen av bymiljøet i Tromsø?

- Nei, jeg kan ikke si at jeg kjenner Tromsø kommune. Da jeg kom til Tromsø leste jeg i velkomstbrosjyren for Tromsø kommune. De hadde glemt Hålogaland Teater! Da tenkte jeg: «Du har en jobb å gjøre.» Jeg satt med brosjyren i hånda og måpte. Men jeg er selvfølgelig bevisst min egen rolle, det er ikke like sikkert at alle er bevisst det vi gjør; vi produserer, vi spiller ikke forestillinger som kommer rekende.

Et forhold til Hålogaland Teater er det derimot sikkert at hun har. Harstadjenta skulket skolen og tok Hurtigruta til Tromsø for å se forestillinger på teateret.

- *Har det en spesiell betydning for deg å være teatersjef i Nord-Norge når du har din tilhørighet i landsdelen?*

- Ja, absolutt. Jeg har gode minner fra teateret i Tromsø, og ble tidlig glad i formen til Hålogaland Teater. Riksteateret som ble utviklet på den tiden var for konservativt for meg. Jeg er opptatt av at teater ikke skal være konserverende.

- *Du har markert deg ved å søke økt oppmerksomhet rundt nordnorsk kulturliv?*

- Ja, men debatten ble misforstått. Det er et nasjonalt behov for synliggjøring av kulturliv utenfor Oslo. Min opplevelse var at jeg hadde bodd i Oslo og trodde jeg hadde oversikt over kulturlivet, men det hadde jeg jo ikke. Det er så mye kulturliv med stor betydning utenfor Oslo som ikke får mediedekning, alt er blitt lokalt, spesielt etter finanskrisen. Vi ser heldigvis en forbedring. Irens milde ansikt lyser litt forskrekket opp. - Jeg merket faktisk forbedring etter at jeg hadde gitt lyd fra meg.

- Man må blåse litt i luren, legger hun til og ser så lykkelig ut at en fort blir overbevist om at hun snart kommer til å blåse igjen. Hvis hun har en sak å kjempe for, vel og merke. Iren er ikke av de som fronter seg selv for oppmerksomhetens skyld.

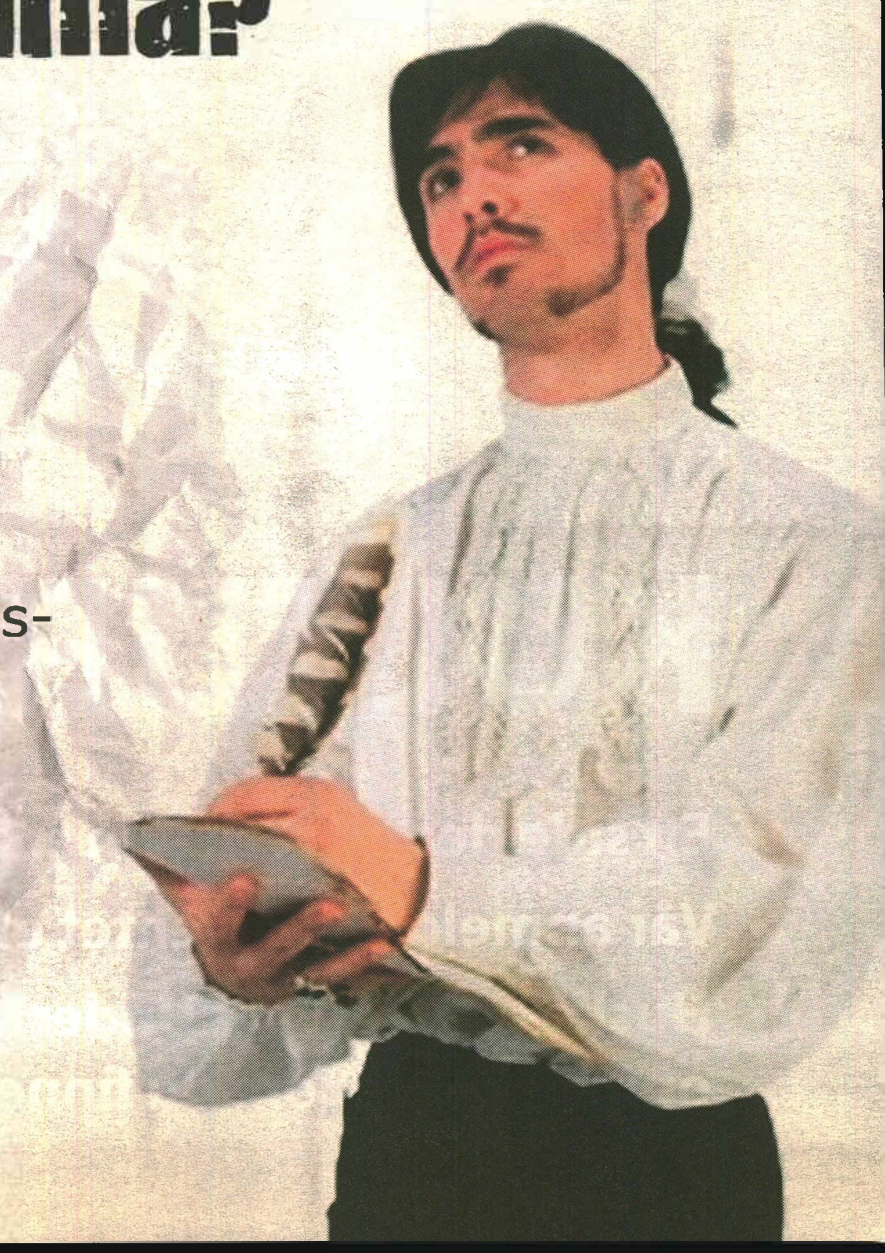
Bli frivillig!

- Skrivelyst?
- Fotograf i magen?
- Bare flink med ord?
- En kreativ sjel?
- Tegnedilla?

Vi er alltid på jakt etter flere frivillige!

Kom innom kontoret vårt i Teorifagsbygget Hus 1 (ved siden av Café Bodega), ring 77 62 09 60 eller send mail til redaktor@utropia.no

Utropia

SIX FEET UNDER
2001-2005

KULTUR

- En side dedikert til film s.34
- Vår anmelder har ventet ekstra lenge på Godot s.31
- Husker du Six Feet Under? Hvis ikke er det på høy tid med en oppfriskning som du finner på s.24

GRY LUKE MUGGERUD
KULTURREDAKTØR
TLF: 77 62 09 63
GRY@UTROPIA.NO

LEDER

Døden i Akersgata

Det er allerede flere år siden den seriøse dagspressens siste skanse, Aftenposten, gikk over til tabloidformat. Og formatet er da i seg selv greit nok, de fleste husker sikkert hva slags prosjekt det var å få organisert avisen i fullformat for gjennomlesing (enda det også hadde sin sjarm). I 2007 la Møre- Nytt om til tabloidformat, som siste avis i Norge. I andre land forbindes fullformatet fortsatt med høyere journalistisk kvalitet.

Som tidligere nevnt, i Norge er det er ikke utseendet som teller, men innholdet. Den ene av landets tre store aviser, Dagbladet, har de siste månedene og årene hatt store økonomiske problemer. Jobber har forsvunnet i rasende fart, og kanskje ikke så overraskende, kvaliteten på avisa. Fra å være VGs halvseriøse lillebror har Dagbladet blitt en slags hybrid av Det Nye, Se & Hør og VG. De vier gjerne forsiden til Prinsesse Madeleine, og desto oftere til en eller annen livsstilsak som kan fortelle deg hvordan du blir like rik som naboen. Merkelig nok er det stadig oftere en finner de lange og dyptpløyende artiklene, som Dagbladet er så gode på, kun på nett. Det at redaksjonen tømmer papirutgaven for journalistiske krefter ved kun å satse på nett, er også en av tingene Ottar Jakobsen kritiserer sin tidligere arbeidsgiver for i boka *Dagbladetberetningen om et avismord*.

I dag er det rart å tenke på at Dagbladet en gang i tiden var kjent som Norges fremste radikale kulturavis. En kan spørre seg om det virkelig bare er kjendiser og livsstil som selger i dag. Trender viser nemlig det motsatte, at seriøse aviser som Klassekampen og Morgenbladet bare øker i opplag. Jeg er da heller ikke den eneste som mener Dagbladet derfor har satset på feil hest, og at en positiv trend ville være å satse på å få tilbake mer seriøst stoff i papirutgaven. Ellers så kan det se ut til at Dagbladet igjen vil lage historie, denne gang som den første av «de tre store» som kun finnes på nett.

Hurradio, snart på luft

Det har vært taust fra studenradioen Hurradio de siste månedene, til tross for pengestøtte fra semesteravgiften. Nå lover styret at det ikke er lenge før Hurradio vil være på lufta igjen.

TEKST: GRY GAARD
FOTO: GRY GAARD

Studentparlamentet fordeler midler fra semesteravgiften til ulike studentorganisasjoner. På et tildelingsmøte i oktober ble Hurradio tildelt midler til innkjøp av utstyr; opptaksutstyr, mikseutstyr og datamaskiner. I tildelingen fra studentparlamentet står det:

«Hurradio: Søker på kr 350 000; innstilles på kr 140 000. Komiteen ser betydningen av å ha en studenradio, og berømmer innsatsen til ildsjelene bak Hurradio. Komiteen mener at Hurradio bør bruke mer på markedsføring, og de bør basere

seg på frivillig aktivitet. Komiteen stiller også spørsmål om behovet av kostbart utstyr. Søknaden fra Hurradio er god og fullstendig.»

Vi spurte leder i studentparlamentet Åsne Ø. Høgetveit hva som skal til for å drive god radio?

- For å drive god studenradio gjelder mye av det samme som for å drive andre studentorganisasjoner godt: engasjerte studenter som sammen har litt peil på markedsføring, økonomi, god underholdning og samarbeid.

Hun sier også at gode radiomedarbeidere

Åsne Ø. Høgetveit

Erik Falster

må ha kreativitet og tro på egne prosjekter.

Erik Falster sitter i styret til Hurradio. Vi ba han forklare hvordan man skal gå frem for å få høre studenradioen:

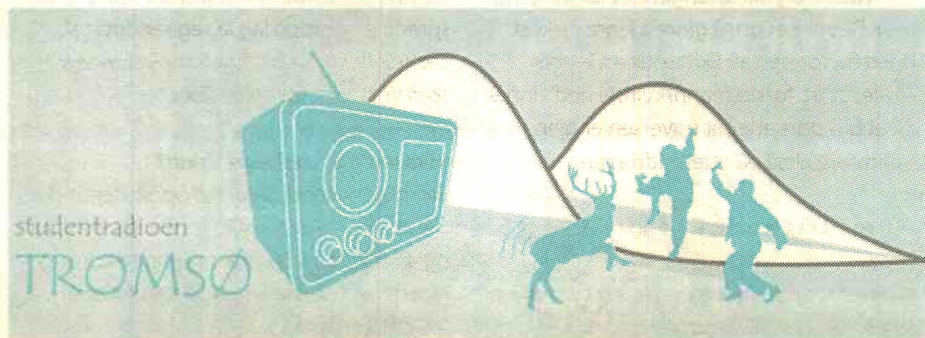
- Man kan høre på Hurradio på hurradio.no, og vi jobber med å lage en stream som går døgnet rundt. Grunnen til at det kun er på nett er fordi neste konsesjonsrunde i Troms er om 2 år. Men det er helt klart målet å få en FM frekvens i fremtiden.

- Studentene venter i spenning, når blir neste radiosending?

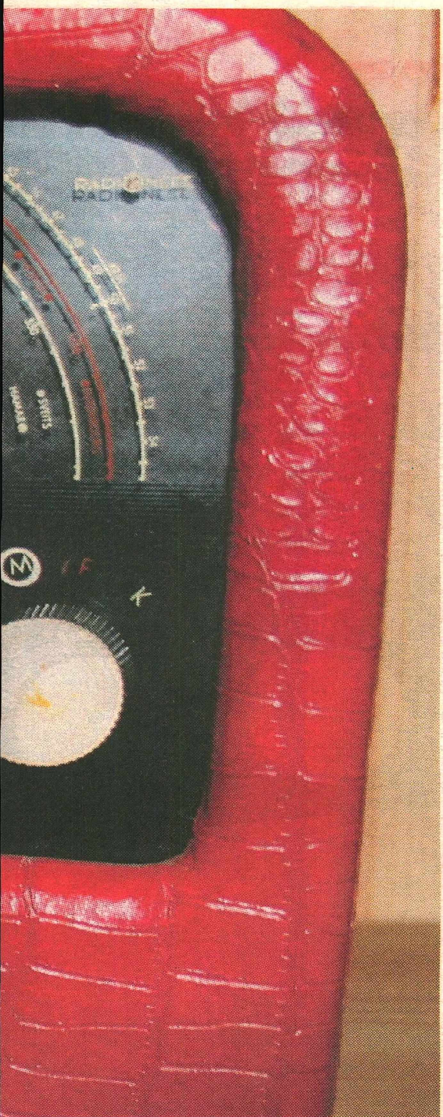
- Hehe. Det kommer litt an på når studioet blir operativt, men vi satser nå på mai-juni. Fra sitt studio i Øvre Lysthus i Brevika, det gamle kontoret til TSI, skal det nå snart strømme ut god musikk, gode innslag og dagsaktuelle reportasjer og nyheter, lover Erik Falster.

- Hvilke tema tror dere passer spesielt godt inn i en studenradio?

- Det er et godt spørsmål, jeg tror personlig at radioen vil bli formet av de som lager den. Men en god miks av musikk, repor-

Samtalen

Herlig vær og spreke folk under Skittentind Rando i 2009

Hvem: Bård Larsen
Hva: Leder for Skittentind Rando
Hvorfor: Den 1. mai arrangeres toppturbegivenheten for fjerde gang.

igjen!

TEKST: GRY LUGGE MUGGERUD
FOTO: PRIVAT

Først, hva er Skittentind Rando?

- Skittentind Rando er konkurransen for lag som raskest mulig skal gå over de tre toppene Storsteinestind, Småtind og Skittentind. Det blir start på morgenen.

- Hvem kan delta?

- Alle som er glad i å gå på topptur kan i prinsipp være med. Men, dette er en krevende løype som krever god kunnskap om det å ferdes i alpint (fjell) terreng.

- Så det er ikke noe for sofaslitere som plutselig kunne tenke seg en tur på fjellet?

- God kondis er en klar fordel. De som ønsker en spennende utfordring og liker alpine skiturer bør være med på en av Norges kanskje mest spektakulære og utfordrende toppturkonkurranser.

- Hva i all verden er Chinese Downhill?

- Chinese Downhill er endret til Skittentind Downhill, og blir arrangert for første gang i år. Det er her om å gjøre å kjøre raskest ned fra toppen av Skittentind. Det blir felles start, første mann/kvinne ned vinner. Det blir start etter at traversen er gjennomført, altså på ettermiddagen.

- Vi er også litt usikre på uttrykket travers...

- Travers er når man ikke går rett opp på ett fjell men går sidelengs langs fjellet.

- Oss uinnvidde har litt problemer med å forstå «alpinspråket»; hva betyr rando?

- Rando er benevnelse på en type alpinski som kan brukes til å gå opp på fjell, for så å kjøre ned som på vanlige alpinski.

- Hvordan fungerer det?

- Dette gjøres ved at alpinbindingen kan løsnes i bakkant og ved hjelp av ett leddet tåfeste kan den beveges omtrent som en vanlig telemark/langrenn-binding. Når så personen skal kjøre ned festes bindingen og blir som en vanlig alpinbinding.

- Blir det ikke litt glatt oppover fjellsiden?

- For at man skal slippe å smøre skia med klistet festes det en «felle» under skiene når man beveger seg oppover. Denne har bakovervendte «hår» som gjør at man kan gli fremover og får feste bakover (omtrent som smørefrie ski).

- Wow, skiutstyret nå til dags... Kan du beskrive hvordan turen gikk for seg i fjor?

- En glad gjeng startet med kurs for Storsteinestind, etter en stund ble feltet noe spredt, en gruppe lag la seg samlet i tet. Det var flott vær og fine forhold i snøen som la til rette for raske tider.

- Hva var den raskeste tiden?

Storsteinestind, Småtind og Skittentind ble av det raskeste laget forsert på 2 timer og 47 minutter. Det var hele tiden kniving i teten mellom tre lag som lå jevnt hele løpet igjennom.

Bård Larsen

- Er det slik at alle lag skal bestå av tre personer?

- Alle lag skal bestå av tre personer, ja.

- Hvor mange deltagere var det i fjor?

- Nesten 70 stykker fordelt på lag à tre.

- Hva kan man vinne?

- På Kafé Sánn vil vinnerlaget bli premiert og høyt applaudert. Poppa Lars vil i år gi alle en felles premie i form av ett forrykende DJ-show.

- Og vinnerne?

- Siden starten har fokus vært deltagelse og gjennomføring. Det er derfor trekning på de gjeveste premier mellom alle som fullfører løpet under maksimumstiden. Mange næringsdrivende i Tromsø har siden starten i 2007 bidratt med mange fantastiske premier. Også i år er det god oppslutning og godt bidrag til premiebordet.

tasjer og studentnyheter tror jeg er det beste.

Erik Falster forteller at Hurradio er på utkikk etter studenter som vil være med på å drive radioen frivillig. Ikke minst ønsker de velkommen folk som har lyst til å jobbe «bak luften» med litt mer tekniske ting:

- Å være med på Hurradio nå kan være ganske spennende og man kan få bli med på å bygge opp en studentradio fra grunnen av.

- Dere fikk jo ikke hele summen dere søkte om, greier dere å få tak i det utstyret som trengs for de midlene studentparlamentet bevilget?

- Ja, etter det jeg erfarer er alt sammen på veg til Tromsø nå. Vi klarer å skrape sammen alt utstyr som trengs.

- Hva vil studentene få igjen for disse pengene som jo kommer fra semesteravgiften?

- Det er viktig å huske på at de 70.000,- vi fikk fra Parlamentet i stor grad er til etablering av radioen, mens det å drifte den ikke vil koste så mye. Og ja, vi satser på å lage radio så det tyter kronestykker ut av høytalere til studentene.

KARIUS OG BAKTUS

AV THORBJØRN EGNER

SPILLEPERIODE I TROMSØ: 29. APRIL - 5. JUNI
TURNÉ: UKE 35 - 37

STUDENTPRIS: 110,- (ORDINÆR 160,-)

HÅLOG
ALAND
TEATER

WWW.HT.TR.NO

Hele natta i gjennom

Solid Breeze spiller under JazzNatt.

Natt til første mai blir det mulighet til å få en ekstra stor dose jazz å fylle hodet og kroppen med før jazzklubben tar sommerferie.

TEKST: GRY LUKE MUGGERUD
FOTO: PRESSE

Da arrangerer nemlig jazzklubben (i samarbeid med Barentsjazz) JazzNatt på Kulturhuset. Leder i klubben, Øyvind Blix, kan fortelle at programmet fokuserer på å vise fram unge, nordnorske band:

- Wenches er et band med ungdomsskoleelever som har fått æren av å varme opp publikum. Solid Breeze, et band bestående primært av konservatoriestudenter, følger. De spiller egne låter, groovy musikk i følge Blix.

- Hvordan er arrangementet lagt opp, skal alle fem konserter spilles på samme sted?

- Ja, alle spiller etter hverandre på Verkstedet i Kulturhuset.

Små og store navn

Hva er ideen bak jazznatta?

- I Tromsø finnes mange band som jobber med jazz og improvisert musikk. Ideen er at Tromsø Jazzklubb ønsker å presentere mange av de lokale jazzbandene i

Tromsøs yrende musikkmiljø samtidig. Årets JazzNatt er den andre i rekken. Samtidig topper vi arrangementet med saksofonisten Knut Riisnæs fra Oslo i samspill med pianist Jan Gunnar Hoff fra Bodø. Samarbeidet mellom Hoff og Riisnæs går langt tilbake - helt til Hoff's platedebut som jazzmusiker, så dette blir svært.

De tre siste bandene er som følger Thomas Larsen trio, nok et band med utspring i konservatoriet, Heidi Solheim & Crew (spiller en mer pop/rock-basert musikk) og Knut Riisnæs i samspill med Jan Gunnar Hoff, Konrad Kaspersen og Trond Sverre Hansen avslutter. Riisnæs er «artist in residence» og skal også spille med flere av de lokale bandene.

Hvorfor bør folk få med seg jazznatta?

- Det er god og spennende musikk i et bredt musikalsk spekter, og billettene er rimelige. I tillegg kommer det sannsynligvis noen spennende overraskelser i tillegg!

Hevn og gruppetilhørighet

I en intim setting på fredssenteret holdt gjesteprofessor Kit Christensen et åpent foredrag om hevn.

TEKST: SOLGUN THORSEN
ILLUSTRASJON: VICTORIA BEZBORODOVA

Christensen forsker blant annet på forholdet mellom hevn og institusjonalisert straff. Med hevn menes å gjengjelde ens egen smerte ved å skade den som påførte den, og dermed oppnå en type tilfredsstillelse for ens egen del. I motsetning til gjengjeldelse eller straff, hvor fokuset er på det skadevolderen faktisk fortjener i forhold til smerten hun har påført, er hevn alltid noe personlig og subjektivt.

Hevnens agenter og ofre

Hevn kan være veldig destruktiv, og kan forårsake tragiske hevnsykluser. En person som skader en annen vekker et hevnebehov i vedkommende, som tar igjen. Og snøballen begynner å rulle: gruppe-medlemmer involverer seg, striden får «a life of its own» og kan leve i flere generasjoner og føre til at alle parter føler seg som ofre.

Rettfærdiggjøring av krig

Det finnes som kjent eksempler der selvforsvar blir brukt som argument for å gå til angrep på en annen stat:

- Vi må alltid være skeptiske når noen rettfærdiggjør en voldelig handling på det vedkommende hevder er et salgs «felles beste». Hvem er det egentlig som tjener på denne handlingen? Vi må passe oss for å bli revet med av argumenter i form av dårlige analogier. Om et land føler seg truet av en annen stat er ikke dette så svart-hvitt som om «en raner kommer mot deg i en mørk bakgate», mener Christensen. Rettfærdiggjøring av angrep mellom stater blir naturlig nok mer komplisert enn

mellom individer – hvem er egentlig skadevolderen, og har man virkelig gjort sitt for å kommunisere før man angriper?

Kit Christensen ved fredssenteret

Ukritisk gruppelejalitet

Christensen påpeker at det er en forskjell på å være lojal mot en gruppe som man har valgt å tilhøre og en gruppe man blir født inn i. Et eksempel på sistnevnte er nasjonalitet, der patriotisme er resultatet av en sterk lojalitet. – Hvis du har blitt oppdratt til å tenke at om noe hender med et medlem av gruppen så har du en plikt til å hevne deg på gjerningsmannen, kommer du til å føle at du ut av lojalitet må hevne vedkommende. En ukritisk gruppelejalitet vil være til hinder for å gjenkjenne universelle fellesmenneskelige trekk, og til unngå konflikter mellom grupper, avslutter Christensen.

FOREDRAG

- Tittel: *Individual and Collective Vengeance: Some Problems of Identity, Agency, and Solidarity.*
- Kit Christensen er professor i filosofi på Bemidji State University i Nord-Minnesota, der han underviser i blant annet politisk filosofi og moralfilosofi.
- Fram til slutten av mai befinner han seg på Senter for fredsstudier (CPS) der han forsker på emnene «hevne og destruktive sosiale konflikter».

Livet med d

Noen refleksjoner rundt HBO-satsingen *Six Feet Under*

Det fem sesonger lange dramaet *Six Feet Under* fanger opp i seg et imponerende vell av livets aspekter - med både snerten humor av mørkeste sort, triviell hverdagsproblematikk og sorgen som virkemidler byr serien på TV som sitter igjen flere år etter sendetid.

TEKST: FRITHJOF EIDE FJELDSTAD
FOTO: PRESSE

I perioden 2001-2005 rullet *Six Feet Under* over stueguden. For de som var vokst opp med *Chicago Hope*, *Friends*, *Loveboat*, *Akutten*, *Helene og gutta* og *Hverdagsliv* ble dette en serie som satte livet i vrangstrupen på de aller fleste, på godt og vondt ☒ og bokstavelig talt. Bare det å sette døden som tema for en hvilken som helst produksjon, er i seg selv et klišéfyllt kommersielt selvmord. Inntil *Six Feet Under* kom. Ikke bare er døden sentral i serien, den er det bærende element. Og aldri har den blitt presentert mer levende og genuint enn her.

Troverdigg

For de uinnvidde utspiller handlingen i serien seg gjennom den LA-baserte familien Fisher. I første episode settes hjulene i gang ved at familiefaren Nathaniel Fisher sr. (Richard Jenkins) omkommer i en bilulykke. Ironisk nok i sin egen, splitter nye begravesbil. Familien Fisher driver begravesbyrå, må vite. Hendelsen ryster alle familiens medlemmer på svært ulike måter og utløser en rekke med utenkelige relasjoner, som etter hvert oppleves som de naturligste forbindelsene i verden. Og nettopp her finner vi seriens ramme, samt definitive styrke ☒ troverdigheten. For mennesker trefes, splittes, svikter, gir, tar, sårer, herser, dreper, elsker, knuller, overrasker og går inn og ut av utallige situasjoner. Gang på gang. Det finnes ikke nødvendigvis noen rød tråd eller logiske forklaringer ved valg og såkalt skjebne. Det bare skjer, og vi må takle det. I *Six Feet Under* møter vi oss selv i døra gang på gang, riktignok litt på spissen til tider. Men for å understreke: Troverdigheten er plagsomt til stede i denne perlen av en TV-serie.

Tematikken

Fem sesonger er umulig å gripe over i denne teksten, men som et omriss: I familien Fisher finner vi tenåringsdatteren Claire, som tolkes fantastisk godt av Lauren Ambrose. Claire sliter med å finne sin plass, identitet og mening i livet og hopper fortvilet frem og tilbake mellom misantropi på den ene siden og en krystallklar tillit til enkeltindividet på den andre siden ☒ og blir selvsagt knust og skuffet gang på gang. I familien er det nok storebroren Nate (Peter Krause) som står henne nærmest, men i og med seriens troverdighet følger også en voldsom dynamikk mellom karakterenes svært substansielle relasjoner. På denne måten er det like fullt hennes andre og homofile storebror David (Michael C. Hall) som er klippen i gitte tilfeller. Og ikke minst er hun ditto voldsomt til stede for hele sin familie og hennes øvrige bekjentskaper i serien. Moren i huset er den kontrollfikserte Ruth (Frances Conroy). Hun lever til enhver tid på kanten av depresjon, angst og eufori, men er aldri i det bipolare. Med frykt for å miste alle hun elsker, tydelig preget av seriens innledende hendelse, knytter hun seg fast til hver og en av dem, mens hun i det neste øyeblikket støter dem fra seg. Til tross for at dette er spesielt fremtredende i henne er dette et trekk som går igjen i alle seriens sentrale karakterer. Ruths personlighetstrekk sliter voldsomt på hennes medmennesker, men båndene går aldri i oppløsning.

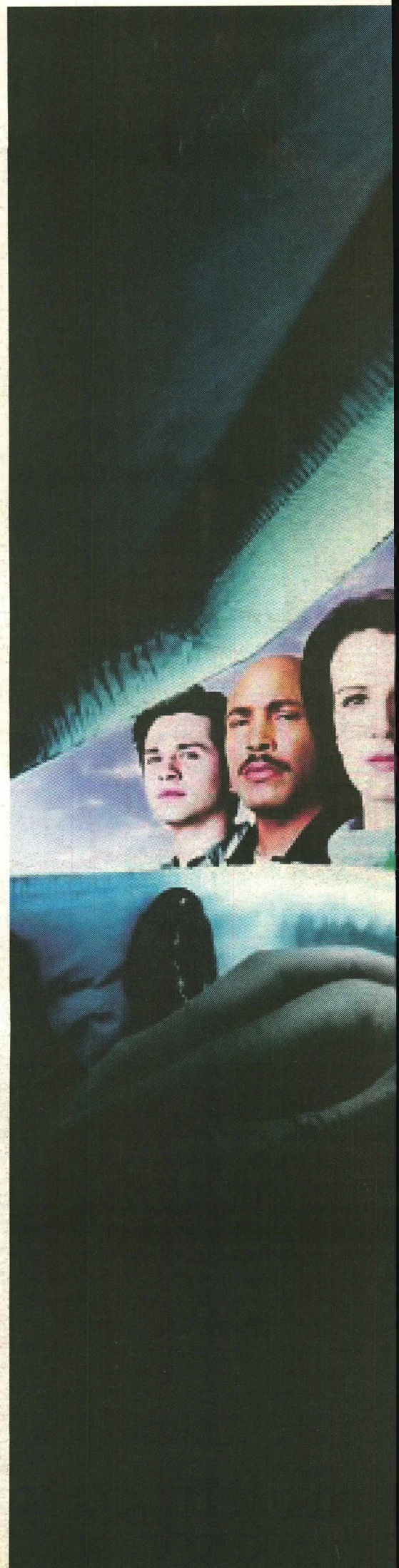
Læren om seg selv

Six Feet Under er som flere av historiens mest fantastiske klassiske musikkverker. Det kan gå langt mellom høydepunktene, men hvert enkelt av dem gjorde hele ventingen vel verdt tiden det tok å bygge dem opp. For det kan bli dørgende kjedelig med all trivialiteten, det rett ut hverdagslige som finner sted. Vi får god innføring i hvordan et begraves-

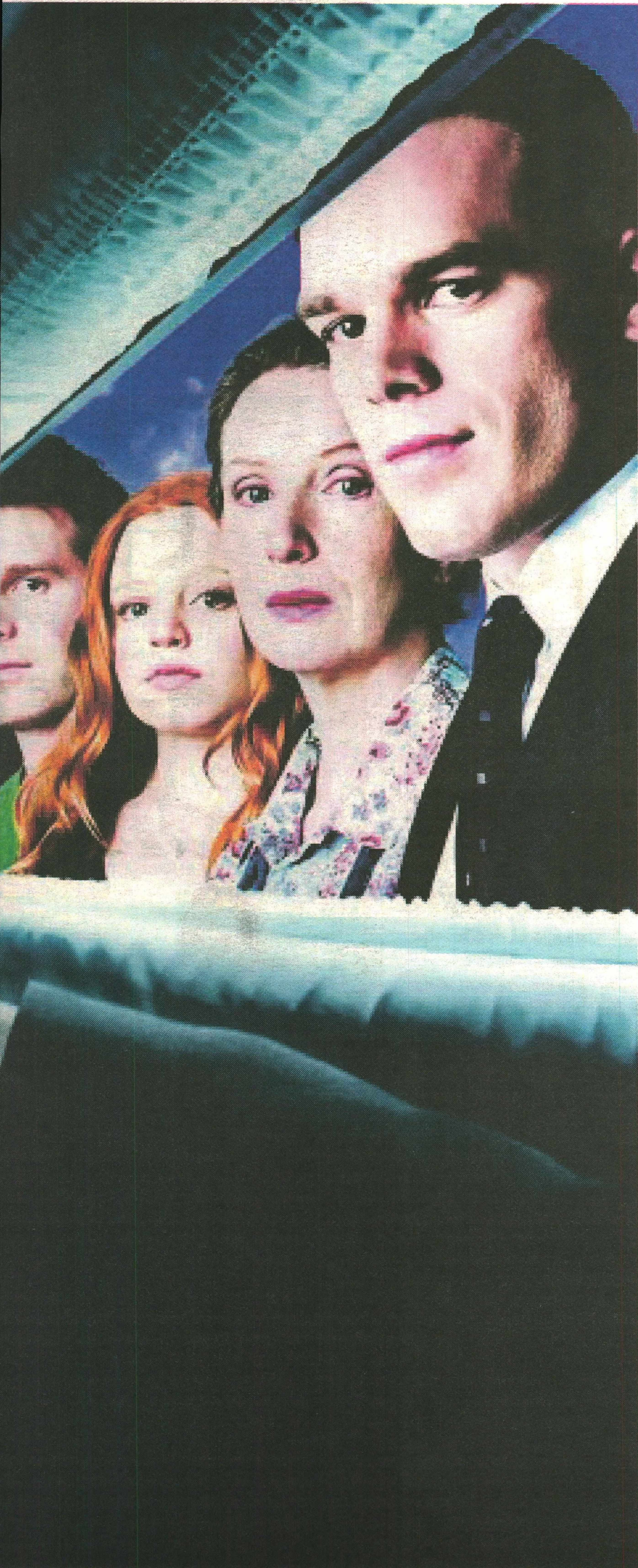
byrå virker, både organisatorisk og rent praktisk. Og det er timevis med smalltalk og hendelser som kan få konsekvenser flere episoder senere. Hva er det like fullt som gjør serien så interessant? Helheten, er jeg fristet til å si. Man lærer å se seg selv, verden og andre. Ikke med nye øyne nødvendigvis, men kanskje mer i retning av hva en faktisk har sett hele tiden. Det usminkede ved sitt eget liv. I *Six Feet Under* oppstår latter, gråt, krangling, død og galskap plutselig og forsvinner i samme øyeblikk, eller det vedvarer. Det varierer. Og skuespillerne evner å uttrykke hele registeret av følelser nærmest fullkomment. Kranglescenene graver seg inn i sinnet og blir sittende å verke i flere dager, det samme med gråtingen. Her vil jeg trekke frem Nate og hans elsker, kjæreste, kone (kall det hva du vil) Brenda (Rachel Griffiths). Deres samspill tydeliggjør parrelasjonens uestadighet. Her svinger oppturene og nedturene i full turbulens, og ellers lever de med kjærlighet for hverandre, uten at det nødvendigvis fører til noe hele tiden. Det fremgår krystallklart at kjærlighet nødvendigvis må gjøres. Det er ikke noe som bare ligger latent i luft og elskov. Om det tas for gitt, smuldres det opp og vokser videre som en verkende blemme.

Ut med moralismen

Denne serien er befriende nettopp fordi den får oss til å se oss selv så klart. Den gjør et markant brudd med oppkonstruerte situasjoner og relasjoner som andre TV-serier er fylt opp med. Såre, tunge temaer settes frem i lyset på en ærlig måte, og svakheter får sin naturlige plass i menneskene. *Six Feet Under* sprenger opp tabuer som homofili, selvmord, egoisme, religiøsitet, utroskap og en rekke andre temaer. Det er naturligvis gjort før, men bare i *Six Feet Under* er den dømmende moralismen fraværende. Dette er serien du må se før du dør, ikke minst med tanke på den episke avslutningsscenen.

Øden

The volunteers got pretty promo T-shirts.

Easter in Sameland

While some had to spend Easter in chilly mountain cabins, 31 people were lucky enough to enjoy their holiday through the Magnificent Kautokeino Easter festival.

REISEBREV

Text: Lyonel Perabo
Photo: NRK Finnmark

The idea was simple: bringing as many students as possible to the festival to make them experience the highlights of Sápmi culture. For a tiny sum of money in I.S.U.'s cashbox and agreeing to work as a volunteer, 31 people signed up and got onto the bus in the early morning of March 31st.

The road to Kautokeino provided us with one overwhelming impression during the seven hours it lasted: even though a beautiful place, northern Finland is pretty damn flat, as is inner Finnmark, home of the pretty Guovdageainnu (Kautokeino in Northern Sámi). In the town, we were lodged in a local primary school and quickly made ourselves at home.

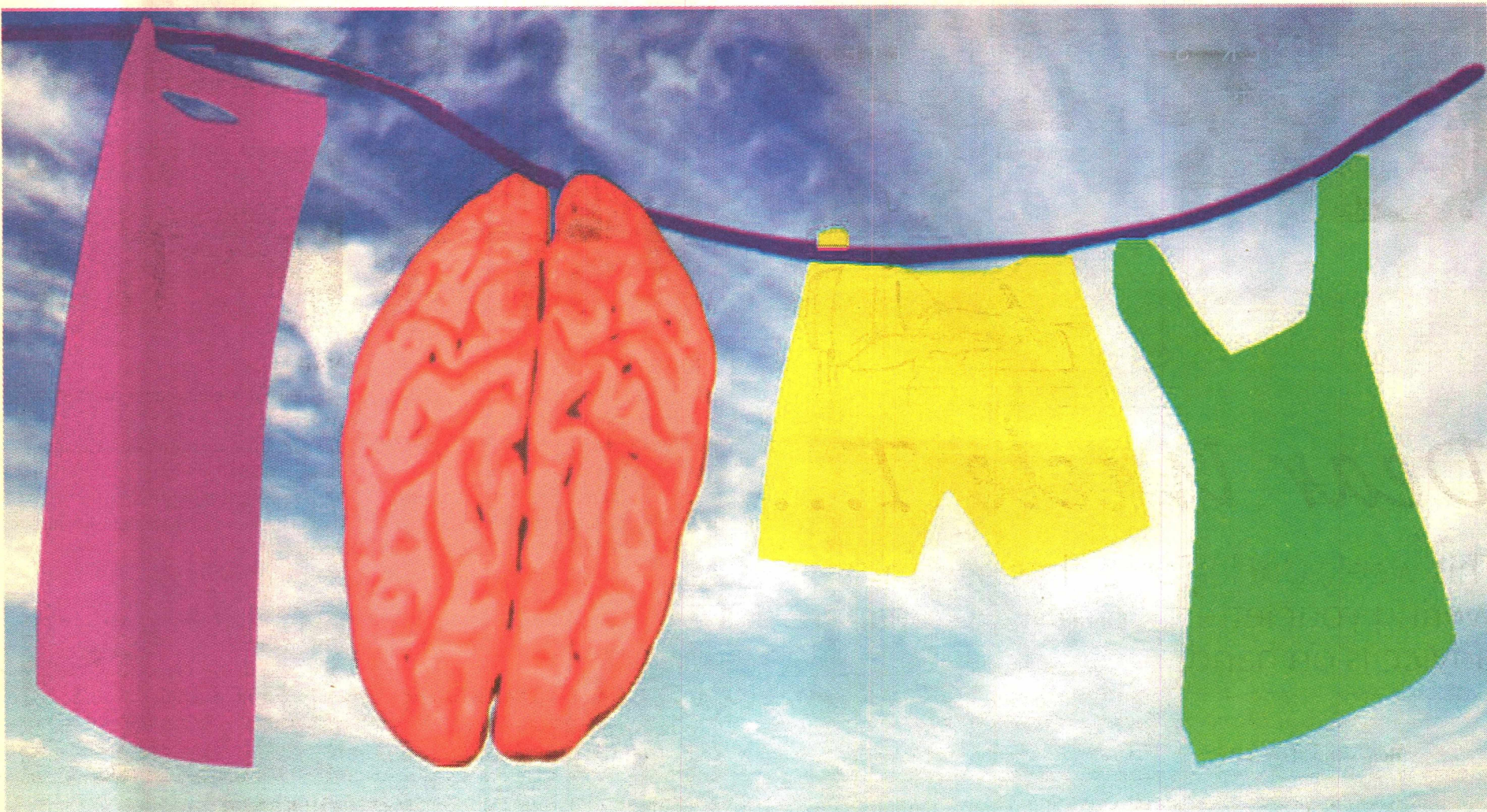
During the next four days, everybody had a mix of responsibility and leisure. To meet our contracts, we had to work a total of 14 hours. Most of the work consisted of rigging the main stage, and featured enjoyable work like setting up a countless number of chairs, cooking for the starved crew members and cleaning up the dirt left by hundreds of partying Sámis. None of us will ever forget the cruel night shift which kept people on duty until 5 in the morning. Even though some people reacted with more or less eagerness to these tasks, the big majority of us were grown-up enough to do our job properly.

Apart from this, people had quite a lot of free time, and luckily, there were a lot of things to do. First of all, the concerts helped us to remember that Easter is not only a time for religious services, but also for fun. Both nights between the first and the third of April, big concerts were held at the main stage. Among them, Mari Boine, Wimme, and the old folks of Captain Morgan attracted quite a crowd.

On Saturday came the Saami Grand prix, and even apart from the musical point of view, watching around 1000 people wearing the traditional Gakti gathered in the sports hall, is something pretty amazing. Musically (even though I don't want to be harsh with my beloved Norway), I have to say that the Sámi Grand prix is about 1000 times better than its Norwegian counterpart. It was even more enjoyable when you were, like us, living in the same building where the artists were rehearsing.

But the award for the most popular act of the Festival befalls to the Troms-based band Adágas. Indeed, playing twice in the Thon hotel, the folk sextet mesmerized, through a delicious mixture of Joiking and acoustic music, all of those who were present.

Without any big problems, this year's trip to Kautokeino Easter Festival was a wonderful experience for all of us, and definitely filled up our heads with countless colourful souvenirs, the only regret being that it didn't last longer.

Videre etter Hjernevask?

Kommentar

TEKST: NIELS PETTER PETERSEN
ILLUSTRASJON: VICTORIA BEZBORODOVA

Etterkant av Hjernevask- serien har arv – og – miljø –debatten igjen blusset opp i Norge. Dette er en debatt som strekker seg flere hundre år tilbake, og allerede i 1874 sa Francis Galton (mannen som står bak, blant mange viktige bidrag, den moderne forståelsen av korrelasjon) «The phrase «nature and nurture» is a convenient jingle of words, for it separates under two distinct heads the innumerable elements of which personality is composed». Med følgende oppsummerte han hvorfor debatten har blitt en gjenganger. Den tar opp og forsøker å forklare ett av de mest grunnleggende spørsmålene som vi mennesker stiller oss: Hvorfor har vi blitt som vi er? Er det noe i oss, noe iboende ved den enkelte, en aristotelisk essens, som forklarer den vi er, eller er vi et resultat av de inntrykkene vi har fått gjennom miljøet vårt? Debatten har vært gjennom mange omganger, men det kan synes som om det har vært lite progresjon; hver omgang starter på samme sted som den forrige sluttet.

For at debatten skal kunne bevege seg fremover, er det i dag særlig to grøfter man bør unngå å havne i: Den ene er den ekstreme «miljøet er alt»-posisjonen som har vært ganske fremstående noen steder siden 1960-tallet, og som tydeligvis fortsatt finnes innen visse miljøer, som vist i Hjernevask-programmene. Ingen bør fors-

vare denne ekstrem-posisjonen, for den er grundig tilbakevist og helt uholdbar; ingen kan lenger mene at J. B. Watsons hadde rett i sitt berømte sitat «Give me a dozen healthy infants, well-formed, and my own specified world to bring them up in and I'll guarantee to take any one at random and train him to become any type of specialist I might select – doctor, lawyer, artist, merchant-chief and, yes, even beggar-man and thief, regardless of his talents, penchants, tendencies, abilities, vocations, and race of his ancestors.» (Den som betviler at denne posisjonen er død og begravd, bør lese The Blank Slate av Steven Pinker.)

Den andre grøfta man bør unngå, er å gi helt opp, strekke armene i været og si at «Det er alltid både arv og miljø.» Det er ikke bare objektivt sett feil – øyefarge har ingenting med miljøet å gjøre, og ingen er født med et bestemt språk – men da går man også glipp av det som faktisk er interessant med denne debatten – selv om man kanskje sparer den gemyttlige tonen i middagsselskapet. For mange empiriske funn legger seg på tverke for den klassiske progressive tanken der man *ønsker* at mest mulig skal være opp til miljøet, fordi det skal gi mer spillerom for menneskelig forbedring – alle kan bli «gangs menneske» ved å få frukt på skolen og lærere som «ser dem». For hvordan stiller man seg da til at hormonpåvirkning av fosteret i morens

mage kan spille en vesentlig rolle? Det er jo helt åpenbart en miljøfaktor – men ikke noe som enkelt kan «utlignes», selv i det sosialdemokratiske paradiset Norge.

«Dette eksempelet viser at det avgjørende som oftest er hvordan samspillet mellom arv og miljø fungerer.»

Og det er slike konkrete funn som gjør denne debatten interessant, ikke å kaste slagord som «arv og miljø» frem og tilbake. Og det mest interessante er ofte hvordan gener virker *sammen* med miljøet. Et kjent eksempel kan være Konrad Lorenz' funn om preging, der han viste at andunger følger etter den første bevegelige gjenstanden de ser etter fødselen. Grunnen til at man ikke vanligvis legger merke til denne mekanismen, er at den vanligvis fører til at andunger følger etter moren, altså det vi er vant til som «vanlig oppførsel». Men Lorenz gjorde eksperimenter som viste at andungene hadde en medfødt mekanisme, et instinkt, som gjorde at de fulgte etter *hva som helst* som bevegde seg, ikke bare moren. Så resultatet, at andungene fulgte etter moren, var altså en tydelig kombinasjon av arv og miljø: Andungene var helt avhengige av miljøpåvirkningen; hvis de så en stakk som bevegde seg, så fulgte de etter den, ikke moren. Men de hadde heller ikke gjort det uten det innebygde instinktet. Dette eksempelet viser at det

avgjørende som oftest er hvordan samspillet mellom arv og miljø fungerer, og at det er *genene*, arven, som gjør det mulig å ta inn impulser fra miljøet. Det er gener som setter oss i stand til å bli påvirket av miljøet, det er ikke enten-eller.

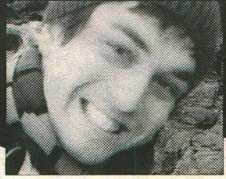
Et annet eksempel kan være at ingen blir født med et bestemt språk, så hvilket språk vi snakker er helt bestemt av miljøet, men, som Noam Chomsky har forfektet, mennesker er helt avhengig av en medfødt språkevne; uten den ville vi ikke kunne lære noe språk overhodet. Så gener er ikke begrensinger for miljøet, det er heller de som setter oss i stand til å ta inn impulser. For å bruke en analogi som Steven Pinker har brukt: At man har mange programmer installert på datamaskinen gjør ikke at den blir ubrukelig og fastlåst. Det er nettopp *ved hjelp* av programmene at man kan bruke den til noe nyttig, at den blir i stand til å ta imot input.

Så heller enn å forsøke å avgjøre denne debatten på et generelt grunnlag, eller å henge seg opp i hvem som er fin og ufin mot hvem, så bør man heller se nærmere på hvordan samspillet mellom arv og miljø fungerer – og som oftest er det arv som gjør oss i stand til å bli påvirket av miljøet.

(For den som vil lese mer om denne tematikken, vil jeg anbefale boka Nature via nurture av Matt Ridley – her får man interessant, oppdatert informasjon om dette spørsmålet basert på ordentlig forskning. Så kan du selv ta debatten videre!)

UNCLE TOMEK'S NORTHERN LITES

TEXT: TOMEK MOSSAKOWSKI

Dear Uncle T...

This week, Uncle Tomek has been answering your letters. Fail not dear readers: advice is on hand!

Help - travel chaos!

Dear Uncle T,
I'm desperate to get home to visit my friends, but the Icelandic volcanic ash has grounded my plane! I'm worried that flights will be cancelled well into the week. It's imperative I get home... what do you recommend?
Bjørn, Tomasjord

Bjørn,
I feel your pain. Many people are going through the same trauma currently, and I want to reassure you that Uncle T is here for you. It is important to understand the real issue here. There is no such thing as volcanic ash. Have you seen any falling to the ground? No. Iceland doesn't even exist: it's a made-up island. Have you ever been there, or even met anyone "Icelandic"? No. There is no Björk, and Sigur Ros is actually a cat in disguise. In reality, the Eyjafjallajökull volcanic myth is as a precursor to Swedish invasion. I would arm myself quickly, bolt my doors and prepare to protect my loved ones at all cost. If you are a religious man Bjørn, now is the time to pray.

of paying for the bus. He has been deceiving you, and it's time to bring this pervert down. The next time you enter his bus, trying shoving your card into his eye, or other sensitive areas. Alternatively, punish him by pressing the STOP button at every possibility. This will undoubtedly cause frustration. Pay only using one kroner coins, and count them meticulously upon entering the bus. Try dropping a few for added affect. If he is still advancing on you after these blatantly annoying types of behaviour, he must have it real bad. In which case, my advice is to marry him. You probably won't find someone else as committed.

Does size matter?

Dear Uncle T,
Lately, I've been feeling somewhat sexually inadequate. I've started dating a new girl. I really like her, but I'm pretty sure she's unsatisfied in bed. I think it may have something to do with size, as her previous boyfriend has limbs the size of Uganda. I'm scared I've lost my "mojo". Could this be correct?
Ricardo, Åsgård

Hi Ricardo,
Listen - I can tell from your name, you're most likely one sexy bitch. Any sexual problems you're facing are probably her fault. Size does matter, but the issue could easily be her size: is it like poking a crayon into a cave? Has she had many, many boyfriends before you? "Mojo" reacquisition isn't easy, but with a lot of Barry White and talking to oneself in the mirror, it is possible. Try choosing a theme tune: a song that gets your groin bopping in beat and hers quivering in anticipation. Candles work too. If these have no affect, try pouring the hot wax on her. You are sure to get some sort of reaction at the very least.

Sexual harassment on the 42?

Dear Uncle T,
I'm creeped out by the bus driver on the 42. Every morning he gives me weird looks and cheeky winks. Only the other day he made me press my card to his chest while he omitted a "beep" from his mouth, all the time smiling suggestively. This can't be right, I don't know what to do - I'm on my 'Siste dag' of patience!
Rikke, Kvaløya

Rikke,
I've done some research, and you'll be shocked to discover that pressing your bus card to his chest is not a registered way

Ferskt «gött och blandat»

KRIG

1. Hvilken dato begikk Joseph Terboven selvmord på Skaugum?
2. Hvilken nasjon opplevde flest dødsfall på norsk jord under krigen?
3. Cirka hvor mange ble straffet i rettsoppgjøret i Norge etter krigen?
4. Hva skjedde med de såkalte «tyskertøsene» etter frigjøringen og fram til april 1946?
5. Hva slags taktikk brukte tyskerne under tilbaketrekningen i Nord Norge?

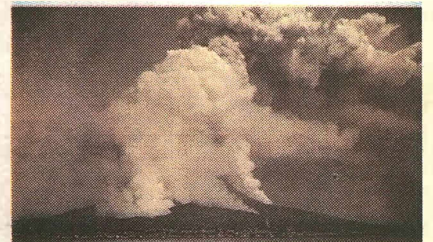
PUSHWAGNER

6. Hva har Pushwagner tatt navnet sitt fra?
7. Hva er hans egentlige navn?
8. Hvor gammel blir Pushwagner den 2. mai?
9. Hvilken kunstretning tilhører verkene hans?
10. Hvilke to bøker av Axel Jensen har Pushwagner illustrert?

VÅR

11. Hvilke måneder regnes som vårmåneder i Norge?
12. Når starter og slutter den astronomiske våren?
13. Hva er vårjevndøgn?
14. Fra hvilken dato er det offisielt midnattsol i Tromsø?
15. Hvem skrev diktet Vårsøg?

VULKANER

16. Hvor på Island lå vulkanen som hadde utbrudd forrige uke?
17. Hvilket britisk territorium i Karibien ble lagt i ruiner etter et vulkanutbrudd i 1995?
18. Hvem var Vulcanus i romersk mytologi?
19. Hvilken vulkan er den eneste aktive vulkanen på europeisk fastland, og regnes som en av verdens farligste?
20. Når hadde Vesuv sitt siste større utbrudd?

SVAR

KRIG
7. Terje Brofos.
8. 70 år.
9. Popkunst.
10. Resten står skrivd i stjernene fra eller mot jorden.
11. 20. mai.
12. Hans Hyldbakk.
13. På sørkysten.
14. Montserat.
15. Ilden og smlekunstens gud.
16. Vesuv.
17. Et av de to tidspunktene i året hvor jordens akse verken heller opp eller ned.
18. 1944.

VÅR
1. Mars, april, mai.
2. Fra våjevndøgn til sommer- og fpp.
3. Ca. 50 000.
4. De ble interneret i egne leire uten lov og dom.
5. Den brente jords taktikk.
6. Etter supermarkedenes tilvokst.

PUSHWAGNER
7. Den brente jords taktikk.
8. Sovjetunionen (ca. 15 500 døde).
9. Ca. 50 000.
10. De ble interneret i egne leire uten lov og dom.
11. Den brente jords taktikk.

VULKANER
1. 8. mai 1945.
2. Sovjetunionen (ca. 15 500 døde).
3. Ca. 50 000.
4. De ble interneret i egne leire uten lov og dom.
5. Den brente jords taktikk.
6. Etter supermarkedenes tilvokst.

So hot right now

Driv's 10th Anniversary
We still smell like alcohol.

MGMT's new album
Still (psychedelically) rocking.

Narvesen
So much better than Mix.
Keep the Ostepølse coming.

So not right now

Quality Saga Hotel
The architect who designed this monstrosity should have been shot at birth.

Icelandic Volcanic Ash
First Sigur Ros, now this.

Lost Season 6
Just end already.

Fotografens øyeblikk ■

«Says it all, doesn't it.»

Photo: Przemyslaw Jasinski

Mens jeg venter

Imponerende tolkning av moderne klassiker.

TEATER

VENTE PÅ GODOT

Regi: Sigrid Strøm Reibo

Med: Kristian Fr. Figenschow jr., Finn Arve Sørbøe, John Sigurd Kristensen, Marius Lien

TEKST: KAREN ELISE SUNDELIN

FOTO: PRESSE

Jeg måtte vente denne gangen. Informasjonsavdelinga på Hålogaland teater mente tydeligvis at alle, inkludert forkjøla skribentdebutanter, burde vite at premierer begynner tidligere enn de forestillinger det informeres om på nett. Siden jeg ikke visste dette ble det ingen premiere på meg, men personalet var vennlige nok til å skaffe meg plass på 3.

forestilling som plaster på såret. Så jeg ventet, men jeg ventet ikke forgjeves.

Forventningene

Samuel Becketts stykke *Mens vi venter på Godot*, her kalt *Vente på Godot*, regnes av mange som det absurde teaters gjennombrudd. Jeg har aldri hatt gleden av å se stykket tidligere, så forventningene var preget av den teoretiske innføringen fra videregående. Der ble man fortalt at dette var et stykke drevet av dialog, uten nevneverdig handling og med livets meningsløshet som hovedtema. To menn av den eldre garde venter forgjeves på denne Godot. Tidvis misliker de både hverandre og situasjonen de har havnet i, uten at de gjør noe for å endre tilværelsen.

Humorens relevans

En slik innføring kan ta lysten fra den ivrigste teaterelsker, men heldigvis er stykket i virkeligheten så mye, mye mer. Dette er langt fra noen urpremiere og jeg skal ikke begi meg inn på noen dypere tolkning av stykket. Ei heller har jeg noe å sammenlikne med, så jeg vil kun forsøke å formidle de inntrykk jeg satt igjen med etter en aften på Hålogaland teater. Oppsetningen representerer regissør Sigrid Strøm Reibos Norgesdebut. Hun påpeker hvor viktig det er å møte absurditeten med en humoristisk vinkling. Det er kanskje derfor de to hovedpersonene, Estragon og Vladimir, fremstilles av lokale skuespillere mest kjent for sitt samarbeid med Arthur Arntzen?

At Kristian Fr. Figenschow jr. og Finn Arve Sørbøe har samarbeidet tidligere merkes. Fortroligheten mellom de to kan være noe av grunntil at rytmen, taktskiftene og generell timing i det store og det hele fungerer så godt som det gjør. Pauser fremhever de partier hvor publikum trenger litt tid til refleksjon, mens de dialoger som er virkemiddel for fremgang i stykket går betraktelig fortere.

Gode tolkninger

Den forholdsvis unge Marius Lien og den mer erfarne John Sigurd Kristensen bidrar med både humor og varme i sine tolkninger av den gjennomreisende Pozzo og hans slave Lucky. Forholdet mellom Pozzo, som kan ses som stykkets antagonist, og den stakkars Lucky setter en del av problemstillingene rundt de mellommenneskelige forholdene på spissen.

Læsing – en kristen versjon av samisk tradisjon?

BOK

Å stoppe blod - fortellinger om læsing, helbredelse, hjelpere og varsler.

ANNI HENRIKSEN (Cappelen Damm)

TEKST: STEWART HÅSETH

FOTO: PRESSE

Det er flere fenomen i virkeligheten vi har få eller ingen forklaringer på. Anni Henriksen tar for seg et knippe av dem i sin bok «Å stoppe blod». Her møter vi flere personer som beretter om unormale helbredelser, hjelpere, varsler og læsing.

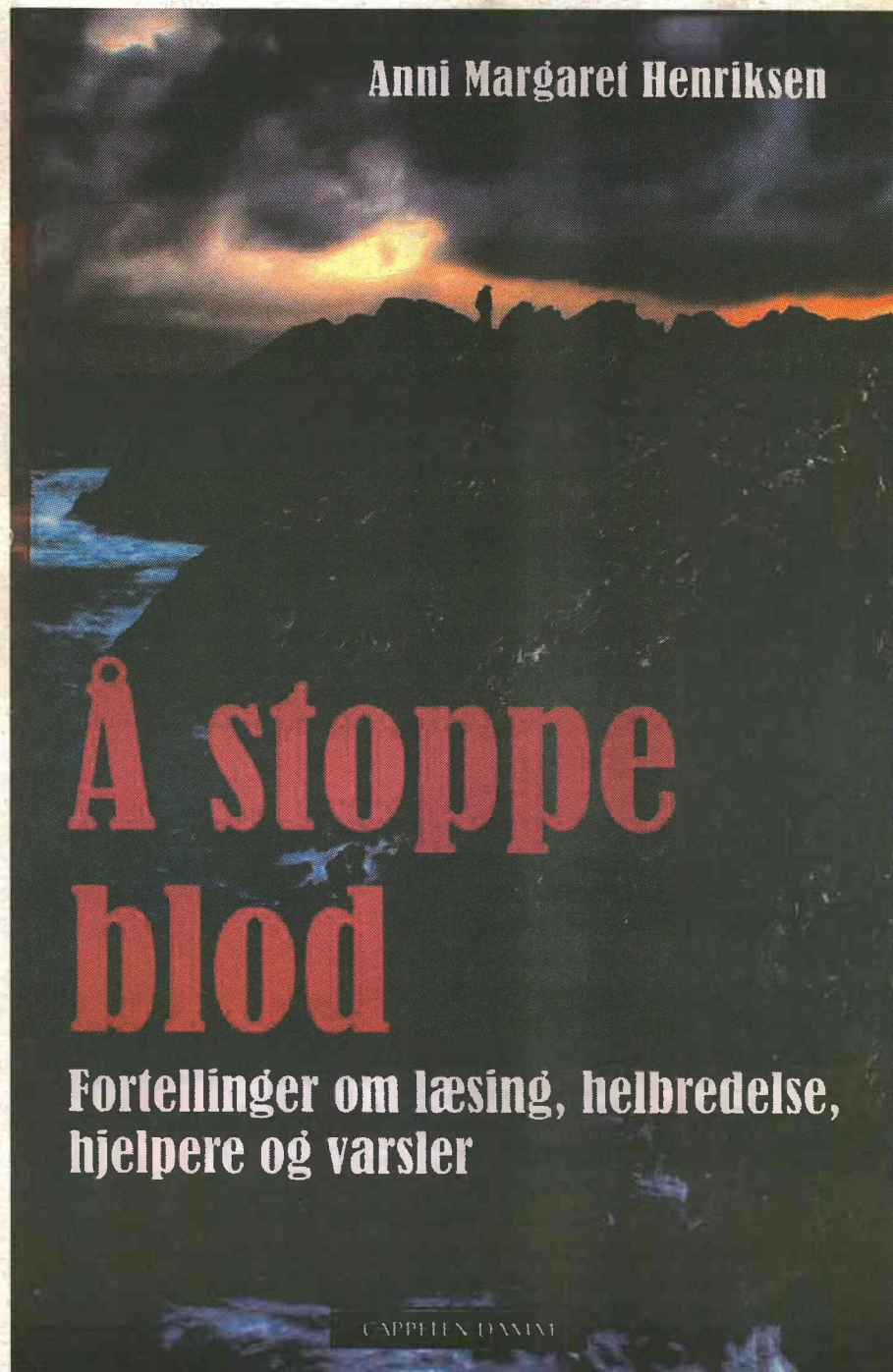
Et nordnorsk begrep

Læsing er et nordnorsk begrep for å be en person man vet har spesielle egenskaper, om hjelp ved sykdom eller andre alvorlige hendelser i sitt liv. Læsing er praktisk hjelp i dagliglivet, der avstanden til moderne hjelpemidler som sykehus og leger ofte er lik null. Mange søker også til dette da de ikke har tiltro til eller får hjelp fra det offentlige helsevesen. Det er også vanlig at læsererfaringene delvis går i arv fra foreldre, og baserer seg på det man ser og erfarer i omgang med andre mennesker i tillegg til sin livserfaring.

Anni Henriksen er utdannet sykepleier og sosialantropolog, og har derfor en enorm viten om bakgrunnen for fenomenene som denne boken omhandler. For mange henger læsing sammen med det religiøse, og da særlig læstadianismen. Mange ser på læsing som en nådegave, gitt av Gud – noe som skal forvaltes med ærbødighet. Derfor finner du ingen læsere som averterer sine tjenester i avisen, eller på andre måter forsøker å tjene penger på sine evner. For intet har de fått den, og for intet skal de gi den videre.

Opphavet

Henriksen forklarer opphavet til læsing ved at man hadde utstrakt handel med russere, samt at kirkene i Nord-Norge brakte troen med seg. Spesielt fremheves predikanten Læstadius som fremtredende i utbredelsen. Likevel nevnes ikke noaider og noaidetradisjonen som en mulig kilde til deler av læsertradisjonen. For meg oppleves dette som kunstig. Jeg er ikke selv samisk, og har derfor ingen personlig erfaring med noaidenes særegne krefter. Likevel er det historier vi hører om noaider, som Henriksens eksempler har flere likhetstrekk med. Dette gjelder like mye formidlingen av hjelpen læsere/noaider gir til sine mottakere, som den viktige erfaringen man tillegger dem som er læsere/noaider. For en uinnvidd virker derfor læsing mer som en kristen versjon av den virksomheten de samiske noaidene praktiserer.

Dette understrekes ved at begge deler som regel går i arv, noe som gjør at lærdommen holdes innen enkelte familier. I følge boken er det også personer med samiske aner som normalt er læsere. På den andre siden er det selvsagt store forskjeller, da noaidene holder seg til sjamanisme, mens læserne holder seg til kristendommen. Likhetene er likevel for store til at de bare kan neglisjeres. Isaac Olsen skrev på begynnelsen av 1700-tallet om Olof Sirma, som ble regnet som både noaide og prest! I disse beretningene ser vi at hans virksomhet like gjerne kunne vært med i *Å stoppe blod*.

Varslere og hjelpere

Andre fenomener boken tar for seg er varsler og hjelpere, noe som heller ikke er et ukjent begrep innen samisk sjamanistisk tradisjon. Varsler er enten at man får drømmevarsler om ulykker, eller at hjelperne man har advarer en. Hjelperne er forklart som småmenn som opererer

der man har sitt daglige virke. Siden det finnes en tradisjon for å ikke snakke om hjelperne, er det lite informasjon Henriksen har funnet. Det er tydelig at det ikke er snakk om den type hjelpere som blant annet Margit Sandemo har skrevet om i sin bok *Vi er ikke alene*. Vi kjenner derimot til småfolk som en del av den samiske tradisjonen, der varsler heller ikke er et ukjent fenomen. Henriksen er tydelig på at de som vedkjenner seg sine hjelpere ser på dette som et religiøst fenomen, like mye som det er tradisjon.

Å stoppe blod er en svært interessant bok, som inneholder mye nyttig fakta om nordnorske fenomenalistiske tradisjoner. Den er lettlest, og er en av de få bøkene som havner i mellomrommet mellom fagbøker og romaner. Jeg er overbevist om at den som kjøper boken vil oppleve den som en berikelse i sin bokhylle.

tet

Til å være absurd er Vente på Godot et veldig realistisk stykke som tydeliggjør ulike sider av den menneskelige natur og fremmer refleksjon særlig rundt det å godta den plassen du har blitt tildelt opp mot å forme sin egen skjebne. Ikke vent en dag lenger før du går og ser stykket. Kanskje er det et steg på veien fra å ønske til selv å oppfylle sine ønsker.

Dialogdrevet teater blir neppe særlig bedre enn dette. Underveis ble jeg flere ganger minnet på hvor stor innflytelse Becket har hatt både på teaterfronten og i forhold til moderne film. Særlig tenker jeg at Tarantino må ha latt seg influere, direkte eller indirekte, både av stykkets absurditet og av dets intelligente, humoristiske dialog.

10-årsdag i Lappland

Neograss Unit åpnet på Driv.

Det ble en kveld med høy sjampis-faktor og mye bra musikk da Driv feiret seg selv over tre scener.

KONSERT

ABSOLUTT LAPPLAND VOL.2

Driv, Haakon Scene
Fredag 16.april

TEKST: INGVILD LUDVIKSEN
FOTO: RYAN JOHNSON

Det skulle bli en legendarisk fest – Driv skulle feire seg selv tre dager til ende, med Raga Rockers og Tommy Tee, og en jubileumskavalkade av gamle og nye Tromsø-band. Fredag var kvelden for et gjensyn med et eksklusivt utvalg av favoritter fra byens nyere rockehistorie. Så kom aska. Og sjelden har vi vel følt oss mer isolert her oppe på bjerget. Først ble Raga tatt av plakaten, og deretter kom de neste avlysningene på rad og rekke. Ingen Hangface, ingen Ska Patrol og ingen Pulp Vixen. Og ingen Tommy Tee.

Men fest ble det allikevel. Lulu on the Bridge og Neograss Unit hoppet inn på kortest mulig varsel, og med Englebarn som headliner, kunne hverken askesky eller eksamensnerver legge noen demper på humøret.

Studenter og gamle fans kjente sin besøkelsestid, og allerede tidlig på kvelden var det ganske fullt i lokalet. Under konserten med Just Did Doris, var det fullt på Vørter scene og folk måtte stå utenfor og vente.

Utopia skrev for halvannet år siden om at Just Did Doris spilte sammen igjen for én kveld. Oss bekjent ble det også med den

kvelden, inntil Absolutt lappland vol. 2. Likevel hørtes gutta tettere og tøffere ut enn noensinne. Vi kan bare håpe at det ikke blir like lenge til neste gang.

En annen gammel yndling på scenen på fredag var Diamond. Etter en lang pause gjorde de endelig comeback, og ifølge Tone Beathe Pedersen var det godt å være tilbake. Det syntes publikum også, og sang med av hjertens lyst til «Summer Sinner».

En litt vanskeligere jobb hadde Lulu on the Bridge. De kom på Vørter scene fem på ett, og med sine såre, rolige låter sleit de litt med å dra med seg et publikum som kanskje var mer interessert i å drikke øl og prate. Men lightere i luften var det likefullt.

Considerate Lovers fikk også merke at publikum kan være lunefulle, en time tidligere. Den svette, bluegrassy garasjerocken (ja, de kjører i vei med en stil og en sound som ikke helt passer inn i noen kategori, og egentlig vil du ikke putte dem i en boks, heller) deres passer perfekt til den lille, mørke scenen i 4. etasje, og Henry Andreas Øien Johnsen shaker så en blir redd for at rompa hans skal falle av. Men med Badger på vei, nede i 1. etasje, ble det stadig mer glissent i rekkene.

Nygamle Badger er varme i trøya igjen (eller har de aldri vært noe annet?), og trivdes tydelig på scenen. Med lette, lyse låter som setter seg på hjernen, rocket de løs, og prøvde også ut noe nytt materiale de ikke har spilt live før.

Men kveldens helt var utvilsomt Hogne Rundberg, som kjørte fra Oslo for å kunne være på Driv. Med ham i spissen lagde Englebarna go'stemning med nye og gamle låter. Et storforneyd publikum presset seg sammen foran Haakon scene, og var med helt fra de første tonene i «Sort og hvitt» ble kastet ut i lokalet. Det ble allsang og våte blikk til «Månestråle», og så åpnet Frank Cock den n'te flasken med sjampanje og sendte den ut foran scenen, og derfra var det egentlig bare å gi seg over.

ABSOLUTT LAPPLAND

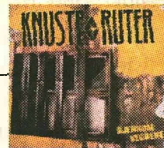
- Absolutt lappland gikk av stabelen i 2004, og viste 13 lokale band på tre scener. Vol. 2 samlet disse bandene:
 - Neograss Unit
 - Taliban Airways
 - June & Dagny
 - Jackie Moonshine
 - Considerate Lovers
 - Eline Grønvoll
 - Badger Pernille Sparboe
 - Lulu on the Bridge
 - Diamond
 - Just Did Doris
 - Englebarn
- Overskuddet av kvelden gikk til etableringen av Rockens hus i Tromsø.

PUNK

KNUSTE RUTER

Gjennom veggene
Fysisk Format/Diger

TEKST: STEWART HÅSETH
FOTO: PRESSE

Knuste Ruter er et band fra det Blitz-miljøet i Oslo, og Knuste Ruter gjør ikke skam på sine kamerater. Her får vi fullt trøkk fra første sekund, og et flerrende lydbylde som virkelig får ut ørevoksen – og erstatter den med tinnitus.

Et kjennetegn på musikk som har utviklet seg fra Blitz, er dens aggressivitet. Man hytter neven mot samfunnets overmakt. Opprøret ligger tjukt utenpå de fire bandmedlemmene; Ole Odør, Mr. Møkk, K. og T. Bastard. De har kanskje ofret originalitet for å føre Blitz' musikalske tradisjon videre.

En lufthavn som alltid er åpen!

Til tross for ett askefast bandmedlem ble det konsert på Bastard lørdag.

KONSERT

NIKKEBY LUFTHAVN

Bastard Bar

Lørdag 17. april

TEKST: STEWART HÅSETH

FOTO: VICTORIA BEZBORODOVA

Nikkeby Lufthavn burde gis på resept til alle som har blitt rammet av aske den siste tiden. Helt siden Gisle Mathisen, Knut Reidar Haldorsen og Louis Hansen startet bandet i 1996, har de vært regnet som et av Tromsøs mest legendariske punkband. De siste årene har også Mona Helland Varpe sneket seg med på orgel og theremin (gammelt elektronisk instrument, red. anm.).

Grunnet den førenevnte asken, ble frøken Varpe stående i Oslo med sine instrumenter da bandet skulle holde konsert på Bastard Bar 17. april. Heldigvis gikk man her fra asken til ilden, da originalmedlemmene fikk fyrte opp sine forsterkere. Med fullt øs fra første grep på Mathisens Gibson Marauder fikk de snaut 50 konsertgjengerne virkelig valuta for pengene. Ved hjelp av inntak av gul væske kom også bandmedlemmene i sitt ess, og serverte den ene klassikeren etter den andre.

De 14 låtene bandet spilte var for det meste hentet fra bandets singel (2006), EP (1999) og album (2005), men vi fikk også høre noen nye låter som passet fint inn i den resterende diskografien. Når kommer neste utgivelse?

Flere ganger kommenterte Mathisen savnet av Varpe, men selv om hun er en berikelse, mener jeg Nikkeby Lufthavn fint greier å stå på egne musikalske bein. Mathisens minimalistiske riff og brutale

vokal kler denne typen musikk som en svett hånd i en vaselinfylt hanske. Den glir inn i øregangene for å bli der – lenge... Det samme kan sies om Haldorsens kontante bassganger som kompletterer Hansens energiske og eminente trommespill. Der oppvarmingsbandets trommeslager slår trommer, var det tydelig at Hansens dynamikk skapte en helt annen stemning. Noen vil kanskje kalle det vakkert?

Da bandet utelukkende spiller i Tromsø, og da fortrinnsvis på Bastard Bar (og Kaos den tiden det eksisterte), sier det seg selv at bandet blir eksotisk de gangene de skremmes frem fra sine mørke tilholdssteder. De fleste punkband har som regel like lang levetid som en blodfersk biff. Nikkeby Lufthavn består derimot av godt innrøyket materiale, og vil nok bestå en stund til.

Oppvarmingsbandet Rumblin Retards, som ble kastet inn da VOM måtte melde avbud, gjorde sitt ytterste for å hause opp stemningen for Nikkeby. Flere av medlemmene gikk inn blant publikum så langt ledningene deres rakk, og skrek det de var karer for. Selv om medlemmene har spilt i ulike punkband tidligere, var det klart at de ikke hadde fått øvd nok til denne konserten. Lydbildet var kaotisk, og vokalisten gjorde ikke så mye for å uttale ordene i sangene for å si det slik. Selv om punk gjerne består av ganske skranglete lyd, var dette i løseste laget.

Alt i alt var dette likevel en fin fortsettelse fra konsertene på Driv kvelden før. For ingen samling av byens mest legendariske band er fullstendig før man har hørt Nikkeby Lufthavn.

Jeg kan derfor si at jeg hørte elementer fra band som Stengte Dører, Life... But How To Live It og So Much Hate for å nevne noen. Noe av grunnen til dette kan være at blant andre avdøde Børre Løvik som spilte i So Much Hate har forært noen av sine saftigste riff til gitaristen Mr. Møkk. I tillegg har vokalisten i Stengte Dører, Hasse Brinck, sneket seg med som tekstforfatter på flere av låtene her. Platen er produsert og mikset av Eystein Hopland, som tidligere har jobbet med Jocke & Valentinerne og Bøyen Beng for å nevne noen.

Albumet består av 12 nye spor, samt EP-en *Var det bare en løgn?* som kom på slutten av 2008 med sine 6 spor. Vi kan høre en formidabel forbedring i lyden fra EP-en til albumet, men så vidt jeg vet var ikke Hopland med på det første prosjektet. Likevel mener jeg dette er noe av det sterkeste vi har hørt på punkfronten på en god stund. En annen profilert artist, Ronny Pøbel, rekker ikke

Knuste Ruter opp til deres inngrodde tånegler engang.

Om du liker punk, er dette det første skikkelige undergrunnsbandet som har levert varene så langt i år. Det er derfor et obligatorisk kjøp for dem som vil kjenne adrenalinet strømme i årene når musikken slår mot en!

ROCK

INGENTING

Ingenting Live

Universal/Sonet

TEKST: STEWART HÅSETH

FOTO: PRESSE

Fra Sandnes har vi nå fått en virkelig gavepakke, idet bandet Ingenting feirer at de har vært på veien i 20 år. Dette feirer de

med å gi ut en kombinert cd- og dvd-utgivelse. Siden den første cd-en kom ut i 1991, har det blitt 8 album i diskografien, før denne nye liveskiva.

Dette bandet må ikke forveksles med bandet fra Sverige, som kommer til Bukta senere i sommer. Disse guttene synger på ren sandnesdialekt, og regnes ofte som et lokalt fenomen på linje med Tønes fra samme sted. Men selv om de har området fra Kristiansand til Bergen som arnested, har de heldigvis blitt observert mange andre steder i landet etter hvert i karrieren. Opptakene på cd-en er tatt fra ulike steder de har turnert det siste året, mens de to konsertene på dvd-en er fra en akustisk aften på Sandnes i mai 2009 og en elektrisk aften (bokstavlig talt) i Stavanger den 25. desember 2009.

Lyden på alle opptakene er upåklagelig, og lydbildet får frem det beste i hvert en-

kelt medlem. Genremessig er Ingenting et rent rockeband med høy festfaktor. Flere av sangene til bandet er obligatoriske på ethvert vorspiel – for ikke å si nachspiel. Tekstene er enkle, uten å bli platte eller plumpe lik dem vi finner hos Luxus Leverpostei og Bjørn Hellfuck. Dette gjør at allsangfaktoren er høy, noe vi også lett kan høre på opptakene.

Siden opptakene på cd- en og dvd- en er ulike, er det heller ikke de samme sangene på de to. Ei heller er det den samme versjon av de sangene som er felles. Dette gjør at man får oppleve ulike sider av bandet flere ganger. Alt i alt er dette uansett en vannvittig god samling av knalllåter, som nå gjør bandet tilgjengelig for alle som elsker enkel, upretensjøs rock fra øverste hylle.

Når musikken er alt

Fred Jonny Berg

FILM

Å PUSTE UT MUSIKK

Regi: Trond Eliassen
Sjanger: Dokumentar
Norge 2009

TEKST: GRY LUKE MUGGERUD
FOTO: PRESSE

Symfoniorkestre er vant til å spille musikk av komponister som for lengst har forlatt denne verden. Londonbaserte *Philharmonia Orchestra* blir derfor svært begeistret når de får muligheten til å spille inn et verk mens komponisten selv er med og veileder.

Innspillingen det er snakk om fant sted i London i 2009. Komponisten de jobbet med er ingen ringere enn Fred Jonny Berg fra Saltdal. Han er en i overkant sjenert mann, men i hodet hans lever musikken. «Den bare dukker opp av seg selv, og jeg skriver den ned». Så greit er det for Fred Jonny. Dog er det ikke alltid like greit å ha symfonimusikk dundrende i hodet 24 timer i døgnet, og i dokumentaren om han er Fred Jonny ærlig når han forteller om måtene han har prøvd å dempe musikken på. Alkohol, medisiner, det er lite som har forblitt uprøvd. Det var allikevel aldri noe annet enn komponist Fred Jonny hadde lyst til å bli, og til tross for vanskelige perioder løsnest det til slutt. I dag har Saltdølingen samarbeidet med store navn som før-

renevnte *Philharmonia Orchestra*, Sir James Galway og Vladimir Ashkenazy. I *Å puste ut musikk* får tilskuerne være med på disse samarbeidene.

Det er en lang og spennende reise vi blir tatt med på, og mye av spenningen blir uttrykt kun gjennom Fred Jonnys kroppsspråk. Det er med andre ord lite behov for dyre spesialeffekter. Det er ikke nødvendig å avsløre så mye av handlingen, men som det ofte er går ikke alt etter planen under innspillingen av verket *Flute Mystery*, og Fred Jonny møter enda større utfordringer enn han var forberedt på. Konklusjonen etter å ha sett *Å puste ut musikk* er at å se en film om tilblivelsen av kunst kan være likeså eller mer nervepirrende enn å se en

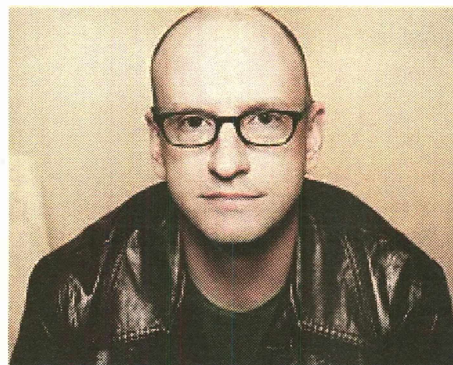
thriller. Gå ikke glipp av denne perlen av en dokumentar.

FAKTA

- *Å puste ut musikk* vant Tromsøpalmen under årets TIFF.
- Albumet som dokumentaren følger innspillingen av, *Flute Mystery*, ble nominert til Grammy i 2010.
- Hvis du, etter å ha sett *Å puste ut musikk*, har behov for mer musikkdokumentar i lignende stil kan *Yo-Yo Ma & Friends: Songs of Joy & Peace* anbefales.

Store planer

Mannen som ofte blir omtalt som «Hollywoods travleste regissør», Steven Soderbergh, skal regissere blant annet Kate Winslet, Matt Damon og Marion Cotillard i det som skal bli katastrofefilmen *Contagion*. Soderbergh har et noe broket resymé, med alt fra Oscar-vinneren *Traffic* til helkommersielle produkter som *Oceans Eleven* på samvittigheten. Det er kanskje ikke vanskelig å gjette seg fram til at *Contagion* handler om en pandemi. I følge de som har lest manuset kan vi forvente oss en thriller heller enn en hardtslående actionfilm som *the Outbreak*. En av dem er Oli Lyttelton fra *the Playlist*. Hun beskriver handlingen slik:

Steven Soderbergh

«Hvis du tar bredden og omfanget i *Traffic* og *Syriana*, rydder opp i teksten og finner et emne som skremmer vannet av deg i to timer, vil du få noe likt *Contagion*». Den som venter får se.

(An)befalinger

Kino

1. Dikter langs en fjord/ Å puste ut musikk

Fine portretter av to nordnorske kunstnere. Også får du to filmer til prisen av en (til sammen varer de i 100 minutter)!

2. Dragetreneren

Ingenting er som barnefilm for barn i alle aldre.

3. Et øyeblikk frihet

En film om immigrasjonens sorger og gleder.

Dvd

(og eventuelt ulovlige metoder vi ikke skal nevne her)

1. Cold Souls

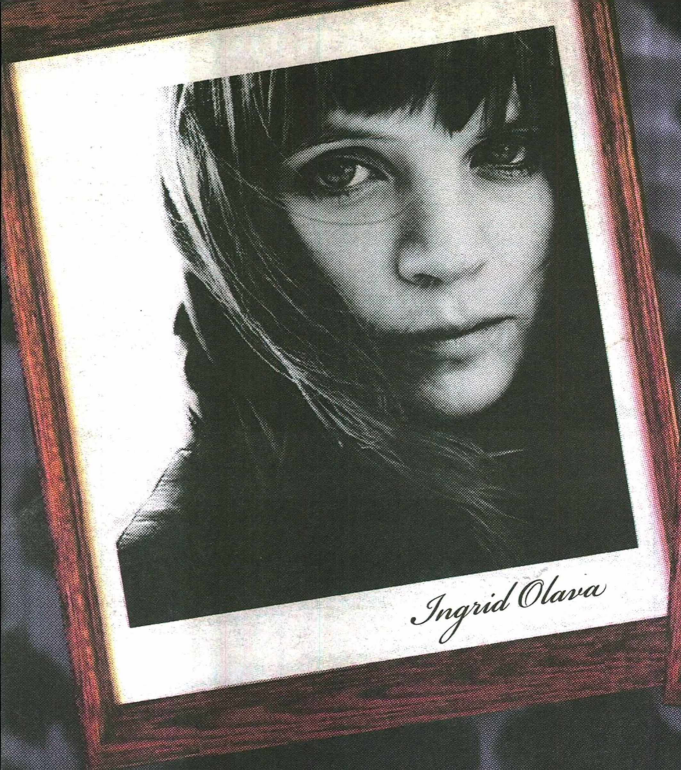
Paul Giamatti eier denne filmen. Så det også er nevnt er *Cold Souls* en snodig liten komedie i Charlie Kaufmans ånd.

2. Eternal Sunshine of the Spotless Mind

Når jeg først var inne på Kaufman. Ikke blodfersk, men en av de beste filmene noensinne.

3. Paranormal Activity

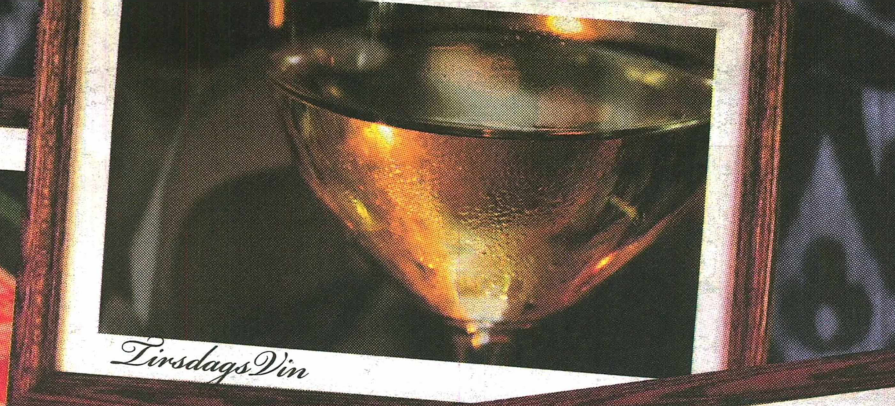
Hvis du tør.

Ingrid Olava

Pokerturning - Finale

TirsdaysVin

Cowboy Bebop

Mens vi venter på Nord-Norgebanen...

ONSDAG 21. APRIL

Filmvisning Arctic Sector Tron

Nerdefest med gode (?) filmer!
Lille Auditorium (B203), Realfagsbygget,
17.00

Tromsø Filmklubb viser Cinema Paradiso

Dette er pappan min sin yndlingsfilm.
Verdensteatret, 19.00

StudentQuiz

Quiz av varierende kvalitet, men det er uansett mulighet til å vinne en premie.
Driv- cafeén, dørene åpner 20.00

Slippfest/ redaksjonsmøte Utopia

Bli med oss å diskutere avis!
Driv- 4. etasje, 20.00

TORS DAG 22. APRIL

Internasjonalt seminar: Kan Vest-Sahara betraktes som Afrikas siste uløste kolonispørsmål?

Innledere: Bendik Elstad og Ida Optun, representanter for Fredskorps-utveksling i de saharawiske flyktingleirene i Algerie
Kulturhuset- Lillescenen, 20.00

Tromsø Kammerorkester: Vin & Musikk - En dansk aften

Jeg som trodde en dansk aften besto av rødpølse med en lille en til.
Sjøgata XII, 20.00

Band of Volunteers

Lokalband spiller opp til døns.
Bastard bar, 21.00

FREDAG 23. APRIL

Åpent møte om fusjonsprosessen mellom HiF og HiH

Vi har fortsatt en mistanke om at Aarbakke prøver å fusjonere hele verden.
Auditorium MAXIMUM, Administrasjonsbygget på campus, 13.00

Spillfredag

Ikke gambling, men brettspilling. Moro er det lell.
Driv- cafeén, 16.00

Ingrid Olava

Vakker stemme, vakker musikk, vakkert, vakkert, vakkert.
Driv- Haakonscene, 22.00

LØRDAG 24. APRIL

Tromsø Filmklubb viser City of God

Og det er ikke Tromsø. Tromsø er nordens Paris, nemlig.
Verdensteatret, 15.00

Lørdagsdisko

Rairai.
Driv- Haakonscene, dørene åpner 23.00

TIRSDAG 27. APRIL

To kulturer? Om mentalitetsforskjeller i vestnorsk og nordnorsk fiskeri- og kystkultur

For fiskere og spesielt interesserte (men, for all del, alle er velkomne).
Norges fiskerihøgskole - store auditorium, 12.15

TirsdaysVin

Scha du at det var tischdag i dag? Jammen, jeg schal da ikke på universitetet i morgen!
Driv- cafeén, dørene åpner 19.00

ONSDAG 28. APRIL

Filmvisning Arctic Sector - "Cowboy Bebop"

Cowboysciencefictionnerding.
Lille Auditorium (B203), Realfagsbygget, 17.00

Introduksjonskurs til Røde Kors Ungdom

For «ungdommer» opp til 30 år. Lurer på om jeg skal melde meg inn hvis en får være ungdom så lenge.
Røde Kors huset i Tromsø, 18.00

Live DJ Jukebox

Jukebox. Vet ungdommen nå til dags hva det er da?
Driv- cafeén, dørene åpner 20.00

Tromsø Filmklubb viser Brennpunkt Fahrenheit 451

En film om trening av brannmenn.
Verdensteatret, 19.00

TORS DAG 29. APRIL

Premiere, Karius og Baktus

Ønsker du et gjensyn med en barnomsfavoritt, eller kanskje trenger du en påminnelse i tannhygiene? Da er i så fall dette stykket for deg.
Hålogaland Teater, 18.00

2010: A Movie Music Odyssey

Film+ musikk= kult!
Kulturhuset, 20.00

Motorpsycho

Gamlekara holder koken fortsatt.
Driv- Haakonscene, 21.00

FREDAG 30. APRIL

Pokerturning - FINALE!

Hvem blir det som kan smykke seg med tittelen Tromsøs pokermester?
Driv- Vørterscene, dørene åpner 16.00

Spillfredag

For de som ikke liker poker.
Driv- cafeén, dørene åpner 16.00

Tromsø Kammerorkester: Genier - Den store lille symfonien

Klassisk. Det skjønnte du sikkert.
Tromsø domkirke, 19.30

Dobbelkonsert med Cyaneed & Alit Boazu

Cyaneed er i vinden som aldri før!
Driv- Haakonscene, dørene åpner 21.00

LØRDAG 1. MAI

Stumfilmkonsert: Tromsø Filmklubb viser Häxan

Stumfilmkonsert er en opplevelse verdt å få med seg.
Verdensteatret, 15.00

Armida (Rossini)

Semesterets siste operaforestilling.
Verdensteatret, 19.00

MANDAG 3. MAI

Religionsdialog/ Inter-faith discourse

Snakk, be, spis.
Øvre Lysthus / Upper pavillion, 12.00

TIRSDAG 4. MAI

TirsdaysVin

På flaska nå igjen da?
Driv- cafeén, 19.00